МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ГЛАЗУНОВА ІРИНА КИМІВНА

УДК 378.22.091.3-051:78]:37.043.2-025.14(043.3)

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРАНТІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА З ВИКОРИСТАННЯМ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

РЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора педагогічних наук

Київ – 2026

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова, Міністерство освіти і науки України, м. Київ.

Офіційні опоненти: доктор філософських наук, професор
АНДРУЩЕНКО Тетяна Іванівна,
Національна музична академія України,
завідувачка кафедри суспільних наук
(м. Київ);

доктор педагогічних наук, професор
СКОРИК Тамара Володимирівна,
Національний університет
«Чернігівський колегіум імені Т. Г. Шевченка»,
завідувачка кафедри мистецьких дисциплін
(м. Чернігів);

доктор педагогічних наук, професор
ЛАБУНЕЦЬ Віктор Миколайович,
Кам'янець-Подільський Національний університет
імені Івана Огієнка,
професор кафедри музичного мистецтва
(м. Кам'янець-Подільський)

Захист відбудеться «26» червня 2026 р. о 14:00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Із дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Українського державного Університету імені Михайла Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9 і на сайті університету: https://www.npu.edu.ua

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради **Марія ТКАЧ**

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасна система вищої мистецької освіти перебуває у процесі глибоких трансформацій, зумовлених розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, цифровізацією освітнього середовища та необхідністю забезпечення гнучкості освітнього процесу. У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема оптимізації фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва із використанням змішаної форми навчання, що поєднує очну, дистанційну та самостійну діяльність студентів у єдиному цифрово-освітньому просторі.

Згідно з базовими нормативними документами: Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», а також згідно Постанов Кабінету Міністрів України (КМУ) № 365 від 24.03.2021 та № 1003 від 20.08.2025, освітній процес визначається як система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей (стаття 9; стаття 49). Вирішальну роль у реалізації завдань, поставлених у провідних нормативних освітніх документах, відіграють дослідження можливостей мистецької діяльності в цілеспрямованому розвитку особистості, визначення умов мистецько-педагогічної підтримки цього процесу та висвітлення напрямів розробки методико-технологічних засобів його здійснення у підготовці студентів як на першому (бакалаврському), так і на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Навчальні заклади музично-педагогічної освіти, завдяки поліпрофільності фахової підготовки студентів, містять великі резерви для активізації спеціалізовано-профільних процесів у системі магістерської підготовки. З цих позицій актуалізується проблема фахової підготовки студентів магістратури в контексті формування професійних компетентностей магістрантів музичного мистецтва ЗВО музично-педагогічного напряму, що мотивується необхідністю вирішення суперечностей між провідними інноваційними пошуками у визначенні змісту й технологіями навчання у вищій школі й недостатнім їхнім усвідомленням і методичним забезпеченням.

Шляхи підвищення ефективності процесу підготовки вчителя, перспективність і значущість технологізації фахового навчання розкриваються в наукових працях: В. Андрущенка, А. Алексюка, Г. Балла, В. Бондаря, О. Бордюка, В. Бикова, Р. Вернидуба, С. Горбенка, Н. Гуральник, О. Єременко, І. Зязюна, А. Зайцевої, В. Кременя, О. Комаровської, А. Козир, В. Лабунця, Н. Ничкало, А. Растригіної, М. Ткач, В. Федоришина, О. Щолокової, Д. Юника та ін. Проблеми освітніх інновацій досліджували І. Бех, Н. Бібік, С. Гончаренко, В. Паламарчук, Ю. Швалб, М. Ярмаченко та ін.

Інноваційні педагогічні технології вивчають В. Лозова, О. Пєхота, С. Подмазін, Г. Селевко та ін. Класифікації освітніх інновацій представлені у працях О. Козлової, Л. Машкіної, І. Підласого та ін. Методологічні основи впровадження сучасних освітніх (інформаційних) технологій у процес підготовки фахівців є предметом дослідження В. Безпалько, Ю. Васькова, В. Кудіна, С. Сисоєвої, І. Ткачука, О. Балабана та ін.

Питання впровадження змішаної форми навчання в освітній процес ЗВО висвітлюються в дослідженнях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, зокрема: К. Роджерс, Дж. Евелтс, Г. Джейкобс, М. Барт, К. Грем, Дзюбан Чарльз, Гартман Джоел, Москаль Петсі, П. Гі, А. Рейс, Дж. Харт, В. Кухаренко, А. Мельник, І. Трускавецька, А. Солодчук, Я. Сікора, О. Демчук, О. Пасічник, Ю. Єлфімова, Х. Чушак, О. Шинаровська, А. Донець, С. Доценко, О. Чепелєва, К. Бугайчук та ін. У галузі музичного мистецтва визначальними є праці Н. Науменко, Н. Мозгальової, О. Ляшенко, Т. Киричук.

Однак, незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених проблемі фахової підготовки студентів ЗВО, поза увагою дослідників залишилося обґрунтування змісту, форм, напрямів, наукових підходів, педагогічних умов, етапів і методів фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаної форми навчання. Об'єктивна потреба підвищення якості фахової підготовки студентів магістратури ЗВО музично-педагогічного напряму, недостатність теоретичної розробки і комплексного наукового аналізу проблеми впровадження змішаної форми навчання в освітній процес факультетів мистецтв університетів зумовили вибір теми дисертаційного дослідження: «*Теорія та практика фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання*».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри інструментального виконавства, оркестрового диригування та педагогіки мистецтва та кафедри хорового диригування та теорії і методики музичної освіти факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова та складає частину наукового напряму «Зміст, форми і методи фахової підготовки вчителя музичного мистецтва». Тема дисертації затверджена Вченою радою НПУ імені М. П. Драгоманова (протокол № 10 від 28 квітня 2022 року).

Об'єкт дослідження: процес фахової підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти.

Предмет дослідження: теоретико-методологічні та методико-практичні засади фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва на основі використання змішаної форми навчання.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці організаційно-методичної моделі фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах використання змішаної форми навчання.

Відповідно до поставленої мети дослідження визначені такі **завдання:**

1. Розкрити сутність фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва та можливості реалізації визначених факторів підготовки студентів магістратури до продуктивної професійної діяльності в умовах змішаної форми навчання.
2. Висвітлити специфіку та зміст змішаної форми навчання в процесі фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва та дослідити зарубіжний досвід застосування змішаного навчання у фаховій підготовці студентів ЗВО.

3. Конкретизувати зміст концепту: «фахова підготовка магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання» та обґрунтувати трансфесійно-комплексний підхід як теоретико-методологічне підґрунтя фахової підготовки студентів магістратури в умовах змішаного навчання.
4. Здійснити процесуально-функціональний аналіз фахової підготовки магістрантів із визначенням принципових положень зазначеної підготовки в умовах змішаної форми навчання.
5. Розробити структуру фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва і визначити методичні орієнтири критеріїв сформованості зазначеної підготовленості студентів магістратури.
6. Обґрунтувати педагогічні умови підвищення ефективності процесу фахової підготовки магістрантів і розробити організаційно-методичну модель вказаної підготовки.
7. Експериментально перевірити ефективність розробленої методики фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва на засадах змішаного навчання та окреслити перспективні напрями подальшого вдосконалення зазначеної підготовки.

Концепція дослідження грунтується на ідеї модернізації фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва шляхом інтеграції традиційних і цифрових освітніх технологій у межах змішаного навчання.

На методологічному рівні: концепція передбачає обґрунтування філософських, психолого-педагогічних і мистецько-педагогічних засад фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва.

Теоретичний рівень спрямований на визначення сутності, структури та змісту фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання; уточнення ключових понять дослідження та наукових підходів до вказаної підготовки.

Методичний рівень концепції передбачає: добір, розроблення та впровадження методів, прийомів і форм навчання, адекватних специфіці музично-виконавської, педагогічної та науково-дослідницької діяльності магістрантів; поєднання традиційних методик інструментальної, вокальної й диригентської підготовки студентів магістратури з цифровими, дистанційними й інтерактивними освітніми технологіями; застосування евристичних, проблемно-пошукових, проектних і рефлексивних методів, спрямованих на розвиток творчої самостійності майбутніх фахівців; активні й інтерактивні методи навчання, віртуальні симуляції, гейміфікацію – музичні квести, інтерактивні тести, музичні челенджі; створення електронного портфоліо магістранта для демонстрації його творчих досягнень, нарахування «музичних кредитів» за виконання завдань, участь у концертах, виступи на конференціях, наукові публікації, творчі проекти; організацію самостійної роботи магістрантів із використанням онлайн-платформ, мультимедійних ресурсів і відеоаналізу виконавської діяльності студентів магістратури; забезпечення систематичного педагогічного супроводу, зворотного зв'язку й оцінювання результатів фахової підготовки магістрантів.

Практичний рівень концепції зреалізовано через розроблення та впровадження організаційно-методичної моделі фахової підготовки магістрантів

музичного мистецтва в умовах змішаного навчання; визначення й апробацію педагогічних умов та комплексу авторських методів формування фахової підготовленості магістрантів; поєднання аудиторної музично-виконавської підготовки з онлайн-ресурсами, цифровими платформами та дистанційними формами роботи; здійснення поетапного моніторингу результатів фахової підготовки магістрантів.

Методологічну і теоретичну основу дослідження становлять наукові положення філософії сучасної вищої освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, В. Луговий, В. Огнев'юк, О. Сухомлинська та ін.); методологічні засади підготовки фахівців мистецького профілю і майбутніх учителів музичного мистецтва (І. Зязюн, С. Горбенко, А. Зайцева, А. Козир, О. Отич, Г. Падалка, О. Рудницька, В. Федоришин, О. Щолокова та ін.); психолого-педагогічні концепції підготовки вчителя музичного мистецтва (В. Орлов, А. Козир, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова та ін.); праці, присвячені дидактиці та методиці змішаного навчання (В. Кухаренко, А. Литвин, А. Мельник, І. Трускавецька, А. Солодчук, Я. Сікора, О. Демчук, О. Пасічник, Ю. Єлфімова, Х. Чушак, О. Шинаровська, А. Донець, С. Доценко, О. Чепелєва, К. Бугайчук та ін.); теорії та методики підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва (О. Бурська, Н. Гуральник, Л. Гусейнова, М. Давидов, О. Єременко, В. Лабунець, А. Козир, О. Комаровська, Н. Мозгальова, Г. Падалка, А. Растригіна, О. Рудницька, В. Шульгіна, О. Щолокова, Д. Юник та ін.); наукові праці, присвячені організації самостійної роботи студентів (Т. Гризоглазова, О. Єременко, З. Софроній, О. Хижна, І. Хом'юк та ін.); наукові дослідження з розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців (Н. Гузій, О. Олексюк, С. Сисоєва, М. Ткач та ін.); директивні матеріали зазначеного напрямку організації навчання, освітньо-професійні програми та навчальні плани ЗВО мистецького профілю.

Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань було використано такі **методи дослідження:**

- *теоретичні:* аналіз філософської, психолого-педагогічної літератури, нормативно-правових документів, дисертаційних робіт для визначення концептуальних положень досліджуваної проблеми; вивчення освітньо-професійних програм, навчальних планів ЗВО мистецького напрямку, посібників, методичної літератури з метою визначення чинників й особливостей впливу змішаної форми навчання на якість фахової підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва;

- *емпірічні:* діагностичні (бесіди, опитування, анкетування, тестування); обсерваційні (педагогічне спостереження), педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний), що дало змогу діагностувати рівні фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва й експериментально перевірити ефективність розробленої методики;

- *математично-статистичні:* кількісна та якісна обробка отриманих експериментальних результатів дослідження, їх відображення у графічному вигляді, що забезпечило фіксацію результатів вимірювання та перевірку

ефективності розробленої поетапної методики фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва на засадах змішаної форми навчання.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше:*

- *розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено організаційно-методичну модель* фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаної форми навчання;

- *визначено фактори* за критеріями змістової спрямованості, функціонального призначення та рівня впливу окресленої моделі на професійний розвиток особистості;

- *з'ясовано специфіку та зміст змішаної форми* навчання у контексті фахової підготовки студентів магістратури музичного мистецтва;

- *конкретизовано зміст концепту* «фахова підготовка магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання» у контексті сучасних теорій професіогенезу, андрагогіки та цифрової педагогіки як інноваційної комплексної організації навчально-пізнавальної, науково-дослідницької, педагогіко-методичної та творчо-виконавської діяльності магістрантів, що поєднує значний арсенал стратегій і рівнів організації навчальної колаборації у студентоцентричному освітньому середовищі, що інтегрує очне, дистанційне та самостійне навчання магістрантів на основі використання цифрових технологій, творчо-комунікативниої взаємодії;

- *поглиблено науково-методологічні основи* трансфесійно-комплексного підходу як теоретико-методологічного підґрунтя модернізації фахової підготовки студентів магістратури музичного мистецтва в умовах змішаного навчання;

- *уточнено функції* фахової підготовки магістрантів на засадах змішаного навчання та *принципові положення* вказаної підготовки в освітньому процесі ЗВО музично-педагогічного профілю;

- *розроблено компонентну структуру фахової підготовки* студентів магістратури в умовах змішаного навчання, критерії, показники та визначено рівні сформованості фахової підготовленості магістрантів у сучасних умовах;

- *обґрунтовано педагогічні умови* підвищення ефективності процесу фахової підготовки студентів магістратури з використанням змішаної форми навчання;

- *визначено перспективні напрями фахової підготовки* магістрантів, що відображають сучасні тенденції цифровізації, інтеграції мистецької та педагогічної освіти, розвитку трансфесійних компетентностей і креативного потенціалу майбутніх фахівців та полягають в розширенні освітнього простору за рахунок інтеграції цифрових технологій, творчої колаборації, науково-дослідницької діяльності та культурно-комунікативної взаємодії;

- *дістали подальшого розвитку теоретичні положення педагогіки мистецтва* щодо формування фахових компетентностей магістрантів музичного мистецтва у контексті цифрової трансформації освіти та глобалізаційних тенденцій у культурно-освітньому просторі; зміст, форми та методи фахової підготовки студентів магістратури в умовах змішаного навчання.

- *створено методичне забезпечення* реалізації авторської методики у зміст фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання, а саме: навчальний посібник «Традиції та сучасність:

фортепіанні твори українських композиторів XXI століття»; Хрестоматія навчально-педагогічного репертуару з дисципліни «Гра на музичному інструменті» (фортепіано); навчальна програма дисципліни «Теорія і практика музичної освіти»; методичні рекомендації «Організація інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в умовах модульно-рейтингового навчання»; кейси практичних занять та ін.

Практичне значення одержаних результатів дослідження визначається можливістю впровадження в освітній процес фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва *авторської поетапної методики,* розробленої на засадах змішаної форми навчання. Матеріали дослідження можуть використовуватися для розробки методичних рекомендацій, створення навчально-методичних посібників з метою вдосконалення фахових знань, умінь і навичок студентів магістратури музичного мистецтва. Сформульовані в дослідженні основні положення, висновки, викладений фактичний матеріал можуть бути використані як навчальний матеріал на факультетах мистецтв у таких курсах, як: «Методика музичної освіти»; «Практикум з вивчення інструментальних дисциплін»; «Методика викладання гри на музичному інструменті» тощо; у процесі індивідуальних занять із фаху для магістрантів музичного мистецтва, колективного музикування, педагогічної практики студентів, для складання індивідуальних робочих програм магістрантів; впровадження у практику підготовки викладачів музичного мистецтва, керівників творчих колективів, а також можуть бути корисними в системі післядипломної освіти для оновлення змісту, форм навчання як лекційних, так й індивідуальних занять з фахової підготовки студентів магістратури ЗВО музично-педагогічного напряму. Положення і висновки дослідження сприяють удосконаленню освітньо-професійних програм студентів магістратури, підвищенню якості професійної підготовки фахівців музичного мистецтва та розвитку їхньої цифрово-творчої компетентності.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (довідка № 328 від 23.12.2025 р.); Університету Григорія Сковороди в Переяславі – довідка № 1828 від 26.12.2025 р.; Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради (довідка № 017-041749 від 17.12.2025 р.); Житомирського державного університету імені Івана Франка – довідка № 80-01-09 від 20.01.2026 р.). Дослідно-експериментальне дослідження здійснювалось протягом 2023-2025 років.

Апробація і впровадження результатів дослідження. Основні положення, результати та висновки дослідження обговорювались на:

- *міжнародних* конференціях: Materials of International scientific and practical conference (Bratislava, March 2021 р.); науково-практична конференція «Мистецька освіта в онлайн просторі» (Київ, 2022 р.); науково-практична конференція « Гуманістичні орієнтири мистецької освіти» (Київ, 2021 р., 2022 р.); науково-практична конференції пам'яті академіка А. Авдієвського (Київ, 2023 р., 2024 р., 2025 р.); IX мистецько-педагогічні читання пам'яті професора

О. Я. Ростовського «Мистецька освіта України в епоху глобальних змін: гуманістичні горизонти» (Ніжин, 2025 р.);

- *всеукраїнських науково-практичних конференціях*: «Мистецтво та освіта: виклики XXI століття: І Всеукраїнська науково-практична конференція». Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (Кам'янець-Подільський, 2025 р.); «Формула творчості: теорія і методика мистецької освіти» (Хмельницький, 2024 р.);

- обговорення результатів дисертаційного дослідження здійснювалось на *науково-практичних конференціях викладачів кафедри фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва* (Київ, 2022 р., 2023 р. 2024 р.), *кафедри інструментального виконавства, оркестрового диригування та педагогіки мистецтва* Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (Київ, 2025 р.); *викладачів кафедри хорового диригування та теорії і методики музичної освіти* (Київ, 2023 р., 2024 р., 2025 р.); щорічних науково-практичних конференціях Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Матеріали дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук з теми «Інструментально-виконавська підготовка майбутнього вчителя музики на основі модульно-рейтингової системи навчання», захищеної в 2014 р., у тексті докторської дисертації не використовувались.

Вірогідність результатів дослідження забезпечується методологічною обґрунтованістю його вихідних положень, проведенням дослідно-експериментальної роботи з використанням комплексу методів, адекватних предмету, меті й завданням дослідження; якісною та кількісною обробкою даних; позитивною динамікою формування досліджуваного феномена за результатами формувального експерименту; репрезентативністю вибірки й обробки результатів дослідження з використанням методів статистики.

Публікації. Основні теоретичні положення і висновки дисертації відображено в 41 публікації (27 – одноосібні), серед яких: 4 статті у науковому періодичному виданні, проіндексованому у базі даних **Scopus;** 1 стаття – у науковому періодичному виданні, проіндексованому у базі даних **Web of Science**; 1 стаття – у науковому періодичному виданні, проіндексованому в базі даних **Index Copernicus**; 23 статті – у наукових періодичних виданнях, які входять до переліку наукових фахових видань України; 6 розділів у 6 колективних монографіях; 4 практичні порадники; 9 публікацій у збірниках наукових праць і матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Основні навчально-методичні праці: методичні рекомендації для студентів та викладачів інститутів мистецтв педагогічних університетів: «Організація інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в умовах модульно-рейтингового навчання»; Хрестоматія навчально-педагогічного репертуару з дисципліни «Гра на музичному інструменті» (фортепіано), у співавторстві; навчально-методичний посібник «Традиції та сучасність: фортепіанні твори українських композиторів XXI століття», у співавторстві; Програма навчальної дисципліни (за вибором аспіранта) третього

(освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії), освітньої програми ОНП з музичного мистецтва, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво); методичні рекомендації «Організація інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в умовах модульно-рейтингового навчання».

Особистий внесок здобувача. Представлені у дисертації наукові положення одержані автором самостійно. У працях, опублікованих у співавторстві, дисертантом: проаналізовано наукові підходи та розроблено й узагальнено методи навчання магістрантів з урахуванням їхньої професійно-педагогічної підготовки, сформульовані висновки [13]; визначено структуру і зміст ключових *soft skills* викладача музичного мистецтва, сформульовано узагальнені висновки [14]; розкрито специфіку застосування евристичного підходу для формування фортепіанної надійності студентів факультетів мистецтв з визначенням змісту поняття «педагогічна умова» [15]; проаналізовано наукові джерела з проблеми та визначено сутність ключових понять [16]; розкрито сутність мотивації до навчально-виконавської діяльності, визначено основні чинники мотивації, узагальнено результати [17]; обґрунтовано міждисциплінарний підхід у методиці викладання фахових дисциплін у закладах вищої мистецької освіти і визначено дидактичні можливості міждисциплінарної інтеграції в освітньому процесі [26]; проаналізовано наукові підходи до формування фахових компетентностей здобувачів третього рівня вищої освіти у процесі міждисциплінарного навчання з визначенням ключових компетентностей [28].

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел до кожного розділу, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 561 сторінок, з них 478 – основного тексту. Робота містить 20 таблиць, 3 рисунка, що разом з додатками становить 46 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми; визначено мету, об'єкт, предмет і завдання роботи, висвітлено теоретико-методологічні основи наукового дослідження, схарактеризовано основні методи дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне і практичне значення дисертаційного дослідження; розкрито зміст положень, які виносяться на захист; наведено відомості про апробацію та впровадження результатів наукового дослідження; подано відомості про публікації та структуру дисертації.

У першому розділі – «***Теоретико-методологічні засади фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва факультетів мистецтв університетів з використанням змішаної форми навчання»*** – проведено науково-теоретичний аналіз дидактичної, психолого-педагогічної і методичної наукової літератури з питань фахової підготовки магістрантів. Здійснено теоретичне обґрунтування базових понять і концептів дослідження, а також психологічних засад досліджуваного феномена.

Аналіз стану досліджуваної проблеми в теорії та методиці музичної освіти надав змогу констатувати, що потреба у розробці методики організації фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання поки ще залишається не визначеною. Розкрито сутність фахової підготовки студентів магістратури. Методологічну основу дисертаційного дослідження становлять положення філософії освіти про цілісність і гуманістичний характер професійної підготовки особистості, теорія пізнання (праці В. Андрущенка, О. Гавришкевича, С. Горбенка, А. Ільченко, І. Зязюна, В. Кременя, В. Лугового, В. Огнев'юка, В. Пазенока та ін.). У психолого-педагогічному аспекті робота спирається на концепції професійного становлення майбутнього педагога-музиканта, теорії художньої освіти та розвитку творчої індивідуальності (праці В. Орлова, О. Отич, Ю. Стражник, А. Козир, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької, О. Шевнюк, О. Щолокової та ін.). Методологія нашого дослідження спрямована на виявлення взаємозв'язку між поліхудожністю освітнього процесу в ЗВО музично-педагогічного профілю, інтеграцією традиційних і цифрових форм навчання та формуванням загально-професійних і спеціальних компетентностей магістрантів музичного мистецтва.

У розділі визначено і теоретично обґрунтовано основні фактори підготовки магістрантів до продуктивної професійної діяльності. Як *об'єктивні фактори: гуманізація навчання* (зумовлений новою парадигмою системи освіти); *національна основа* підготовки магістрантів музичного мистецтва (зумовлений соціально-економічним розвитком країни, входженням у європейську освітню систему); *взаємодія видів мистецтв* (поліхудожність) – зумовлений цілісним розвитком музично-творчої особистості магістранта. Як *суб'єктивні фактори*: *формування фахової компетентності*, що сприяє формуванню ключових компетентностей магістранта (теоретико-методологічні, педагогіко-методичні, художньо-виконавські, науково-дослідницькі, організаційно-інформаційні, фахово-самоосвітні); *акмеологічна спрямованість підготовки* (зумовлений розвитком мотивації, спрямованості на успішну професійну діяльність, формуванням фахової компетентності магістранта, розвитком його креативних якостей, професійних здібностей); *використання різних форм навчання – об'єктивно-суб'єктивний* фактор підготовки – зумовлений умовами набуття знань, умінь, навичок і практичного досвіду, а також особистісною мотивацією, спрямованістю і компетентністю магістранта в опануванні дистанційної технології набуття навчальної інформації.

Вивчення досліджень із питань змістового наповнення фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва доводить, що: педагогічний вплив відбувається тільки на *суб'єктивні фактори* успішної діяльності. Лише тоді, *коли суб'єктивні фактори зможуть відповідати об'єктивним факторам* (реальному соціально-економічному розвиткові країни, родинно-побутовим обставинам, умовам набуття знань, умінь, навичок і практичного досвіду, суспільною потребою у фахівцях вказаного профілю), *вже об'єктивно-суб'єктивні фактори* зможуть забезпечити особистісну відповідальність магістранта, його рівень опанування фахової досконалості, потребу в досягненні неординарних результатів у творчій діяльності, самореалізацію у досягненні акмеологічного

рівня розвитку творчої особистості. Змішана форма навчання надає можливість викладачу ЗВО більш планомірно проектувати процес підготовки магістрантів, побудований на основі діагностико-прогностичної діяльності, здійснювати управління педагогічним процесом, максимально наближаючи його до гарантованого результату. Отже, визначені й обґрунтовані нами фактори підготовки магістрантів музичного мистецтва до продуктивної професійної діяльності є системо-утворювальними компонентами фахової підготовки студентів магістратури музичного мистецтва, що становлять методологічне підґрунтя для подальшого моделювання освітнього процесу.

У роботі розкрито специфіку та зміст змішаної форми навчання в процесі фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва. Дефініція поняття «змішане навчання» розглядається як форма організації освітнього процесу, яка інтегрує традиційні аудиторні та цифрові освітні технології, що забезпечують гнучкість, варіативність й індивідуалізацію освітнього процесу. Специфіка змішаної форми навчання у фаховій підготовці магістрантів музичного мистецтва ЗВО музично-педагогічного профілю характеризується поєднанням очної, дистанційної та самостійної діяльності студентів у єдиному цифрово-освітньому середовищі в контексті формування у магістрантів необхідних професійних компетентностей. Змішана форма навчання дає можливість всебічно врахувати індивідуальні здібності кожного магістранта і максимально реалізувати та розвинути його творчий потенціал шляхом підвищення рівня сформованості мотиваційної сфери, індивідуального графіку роботи; спрямувати майбутнього фахівця на опанування навичок самостійної роботи.

Застосування комплексу теоретико-методологічних підходів до вивчення феноменології фахової підготовки в царині психології, педагогіки, мистецтвознавстві, методики мистецької / музичної освіти, професіогенезі, андрагогіки й цифрової педагогіки, вивчення дефініції «змішане навчання» та всебічного досвіду впровадження змішаної форми навчання в освітній процес факультетів мистецтв університетів надало змогу конкретизувати та сформулювати авторське визначення змісту концепту «*фахова підготовка магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання» – як інноваційної комплексної організації навчально-пізнавальної, науково-дослідницької, педагогіко-методичної та творчо-виконавської діяльності магістрантів, яка поєднує потужний арсенал стратегій і рівнів організації навчальної колаборації у студентоцентричному освітньому середовищі, що інтегрує очне, дистанційне і самостійне навчання магістрантів на основі використання цифрових технологій, творчо-комунікативної взаємодії та індивідуалізації освітнього процесу майбутніх фахівців музичного мистецтва та органічно синтезує елементи свідомості й дійсності.*

У розділі досліджено зарубіжний досвід використання змішаної форми навчання у фаховій підготовці студентів ЗВО (США, Велика Британія, Канада, Польща, Фінляндія тощо), що дало змогу виявити ефективні моделі інтеграції традиційних і дистанційних форматів навчання та окреслити можливості їхньої адаптації у вітчизняному освітньому просторі. Зарубіжні ЗВО впроваджують формат змішаного навчання для більш раціонального використання грошових

внесків і матеріально-технічних ресурсів, водночас основна мета цієї форми навчання – *підвищення якості освіти* за рахунок гнучкості та доступності курсів – зберігається. Дослідження зарубіжного досвіду дало змогу визначити провідні тенденції впровадження змішаного навчання у мистецькій освіті, зокрема використання цифрових платформ, онлайн-майстер-класів, віртуальних інструментів і міждисциплінарних проєктів, що можуть бути адаптовані у підготовці магістрантів музичного мистецтва в Україні.

У другому розділі дисертаційної роботи – ***«Концептуальні основи фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва у змішаному навчанні»*** – визначено основні наукові підходи до фахової підготовки магістрантів в умовах змішаного навчання, а саме: системно-цілісний, особистісно-персоналізований, аксіологічно-рефлексивний, акмеологічно-компетентнісний, інформаційно-технологічний і культурно-творчий. Але провідним, авторським підходом, який є методологічним підґрунтям організації фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання, визначено й обґрунтовано трансфесійно-комплексний підхід. На основі вивчення дефініцій понять «трансфесійність» і «комплексність», цифрового контексту навчання в змішаному форматі, індивідуалізації процесу підготовки, її гнучкості, аксіологічної спрямованості, мобільності пристосування майбутніх фахівців до запитів професійної діяльності доведено, що цей підхід забезпечує цілісне розуміння сутності фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання та зумовлений взаємоузгодженим застосуванням стабільних і змінних умов навчання, що враховує технологія змішаного навчання. До стабільних умов належать цілі навчання, зміст освітньої програми, базові дидактичні принципи та очікувані результати навчання. Змінні умови охоплюють форми взаємодії, темп опрацювання матеріалу, використання цифрових ресурсів, індивідуалізацію навчальних траєкторій та адаптацію освітнього процесу до потреб здобувачів освіти. Такий підхід забезпечує гнучкість, адаптивність і підвищення ефективності фахової підготовки магістрантів в умовах сучасного освітнього середовища.

З'ясування умов актуалізації виховного і розвивального впливу мистецької діяльності дало можливість зробити процесуально-функціональний аналіз фахової підготовки магістрантів, визначити основні функції фахової підготовки студентів магістратури музичного мистецтва, а саме: *мотиваційно-виховна, інформаційно-пізнавальна, діагностично-прогностична, корпоративно-взаємодійна, творчо-продуктивна функції.* У процесі фахової підготовки магістрантів кожна із функцій навчання окремо не може забезпечити бажаний результат. За таких умов необхідним є поєднання усіх функцій у системі готових продуктів – навчальних курсів, які сьогодні пропонуються, зокрема зарубіжними й вітчизняними електронними платформами, поєднання з якими стає необхідною умовою застосування змішаної форми навчання.

У дослідженні визначено основні принципові положення фахової підготовки студентів магістратури *в умовах змішаного навчання.* Застосування цієї форми навчання в освітньому процесі ЗВО музично-педагогічного профілю передбачає опору на такі принципові засади, як: *суб'єкт-суб'єктна взаємодія;*

свобода вибору; самоорганізація; інформаційні (комп'ютерні) технології навчання. Ці принципові положення враховують особливості процесу фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання, спираються на поєднання гуманістичних і технологічних засад освіти та забезпечують цілісність, гнучкість й ефективність освітнього процесу.

У третьому розділі дослідження – ***«Організаційно-методична система фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання»*** – розроблено компонентну структуру зазначеної підготовки та методичні орієнтири критеріїв сформованості фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання. Структура підготовки містить такі компоненти, як: організаційно-комунікативний, пізнавально-пошуковий, науково-компетентнісний, інтерпретаційно-оцінний і творчо-діяльнісний.

Так, ***організаційно-комунікативний компонент*** у контексті фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання забезпечує не лише ефективну взаємодію суб'єктів освітнього процесу, але й створює умови для творчого самовираження, обміну художніми ідеями, спільного вирішення мистецьких і педагогічних завдань майбутніх фахівців, забезпечуючи ефективну комунікацію, взаємодію та координацію діяльності студентів магістратури в цифрово-освітньому середовищі. Його реалізація спрямована на формування у магістрантів високого рівня комунікативної компетентності, педагогічної мобільності, вміння ефективно взаємодіяти у колаборативному мистецько-освітньому просторі. ***Критерій*** – міра спрямованості магістрантів на міжособистісне професійне спілкування; ***І показник*** – вияв інтересу магістрантів до міжособистісної фахової комунікації, ***ІІ показник*** – здатність до пізнання й вільного застосування засобів музично-педагогічної, інформаційної комунікації у процесі фахової підготовки.

Пізнавально-пошуковий компонент становить систему когнітивних і творчо-аналітичних дій, спрямованих на формування у студентів магістратури здатності до самостійного пізнання, рефлексії та інтерпретації музичних явищ. Він поєднує традиційні форми академічного пізнання (лекційно-семінарські заняття, аналітичні колоквіуми, художньо-творчі практикуми) з інтерактивними цифровими форматами (онлайн-дискусії, мультимедійні аналізи музичних творів, електронні бази даних музичних текстів, цифрові бібліотеки тощо). Така інтеграція розширює можливості пізнавальної діяльності магістрантів, підвищує їхню активність у пошуку необхідної науково-методичної інформації та сприяє розвиткові критичного мислення майбутніх фахівців. ***Критерій*** – ступінь здатності магістрантів до навчально-пошукової діяльності; ***І показник*** – наявність умінь постановки та вирішення навчально-пізнавальних завдань фахової підготовки; ***ІІ показник*** – виявлення умінь варіативного використання навчальної інформації в різних ситуаціях фахової підготовки.

Науково-компетентнісний компонент є системоутворювальною складовою, що забезпечує формування у магістрантів інтегрованої сукупності науково-дослідницьких, методологічних, педагогіко-методичних, аналітичних і творчих компетентностей, необхідних для здійснення інноваційної мистецько-

педагогічної діяльності. У структурі фахової підготовки магістрантів цей компонент поєднує науково-дослідну, практично-аналітичну та ціннісно-рефлексивну площини, забезпечуючи перехід від засвоєння знань студентами магістратури до їх усвідомленого застосування в професійно-творчому та науковому контекстах. Змішана форма навчання створює сприятлові умови для формування цього компонента завдяки використанню цифрових ресурсів, віртуальних цифрових спільнот, онлайн-конференцій, дистанційних семінарів і електронних баз інформації. Реалізація науково-компетентнісного компонента фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва відбувається через участь магістрантів у наукових семінарах, конференціях, проектах (як онлайн, так і офлайн), виконання індивідуальних і групових дослідницьких завдань із використанням електронних баз даних, аналітичних платформ, цифрових музичних архівів, розроблення науково-методичних продуктів (публікацій, мультимедійних навчальних матеріалів, авторських методик тощо). ***Критерій*** – ступінь розвитку науково-дослідницького потенціалу магістранта; ***І показник*** – вияв продуктивних умінь формулювання гіпотез у процесі вирішення науково-дискусійних проблем фахової підготовки, ***ІІ показник*** – наявність умінь креативного моделювання й застосування методичного інструментарію у процесі наукових досліджень.

Інтерпретаційно-оцінний компонент відображає рефлексивно-аналітичну ланку професійного становлення магістранта музичного мистецтва, спрямовану на розвиток його здатності до художньо-естетичної інтерпретації музичного твору, критичного мислення, самооцінювання та оцінювання результатів музично-виконавської й наукової діяльності. В умовах змішаного навчання він набуває особливого значення, оскільки поєднує традиційні форми музично-педагогічного оцінювання (прослуховування, відкриті заняття, творчі заліки) з інноваційними засобами цифрового аналізу, рефлексії та візуалізації результатів творчої діяльності студента магістратури (електронні портфоліо, відеоаналіз виконання музичного твору, тести самооцінювання, онлайн-обговорення тощо). Таким чином, інтерпретаційно-оцінний компонент фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання є інтегрованим елементом професійного становлення майбутнього фахівця, що забезпечує розвиток інтерпретаційної культури, рефлексивного мислення й готовності до критичного самоаналізу й оцінювання результатів художньо-виконавської і науково-педагогічної діяльності. ***Критерій*** – міра здатності магістрантів до критичного оцінювання результатів інтерпретаційної діяльності. ***І показник*** – прояв аналітичної активності щодо засобів музичної виразності у контексті інтерпретаційної роботи; ***ІІ показник*** – наявність конструктивних умінь моделювання художньо-стильової інтерпретації музичних творів.

Творчо-діяльнісний компонент – це ключовий чинник становлення професійної майстерності магістранта музичного мистецтва, його здатності до самовираження, художньої ініціативи й інноваційного мислення. Він охоплює розвиток творчого потенціалу магістранта, його виконавської самостійності, умінь застосовувати здобуті знання, вміння, навички у творчо-продуктивних ситуаціях. В умовах змішаного навчання даний компонент поєднує традиційні

форми музично-виконавської, науково-дослідницької та педагогіко-методичної діяльності з інноваційними цифровими технологіями, мультимедійними засобами, віртуальними платформами для творчої співпраці й дистанційної репетиційної практики. Творчо-діяльнісний компонент фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва є стрижнем професійного становлення майбутнього музиканта-педагога. Він забезпечує інтеграцію знань, умінь, навичок і цінностей у цілісну систему творчої діяльності, сприяє формуванню компетентного, креативного, духовно розвиненого фахівця, здатного реалізувати себе в умовах сучасного мистецько-освітнього простору змішаного навчання. ***Критерій*** – міра застосування творчого підходу під час виконання мистецько-художніх завдань фахової підготовки. ***І показник*** – вияв умінь емоційно-образної концентрації у процесі прилюдного відтворення художнього змісту музичного твору; ***ІІ показник*** – наявність умінь педагогічного та музично-виконавського артистизму.

Міжкомпонентні зв'язки у структурі фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва мають інтегративно-синергетичний характер. Кожен компонент не лише виконує власні завдання, а й взаємодіє з іншими, забезпечуючи системність, гнучкість і відкритість освітнього процесу. Розроблена компонентна структура слугує теоретико-методологічною моделлю для аналізу, прогнозування й удосконалення процесу фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва. Вона відображає сучасні тенденції цифровізації та гуманізації мистецької освіти, а також відповідає вимогам трансфесійно-комплексного підходу, а визначені критерії та показники є логічним підґрунтям для добору діагностичних методик розроблення індикаторів шкал оцінювання та створення цілісної моделі оцінювання авторської методики фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання. Отже, критеріальна визначеність є важливим складником наукової новизни та методологічної цілісності дослідження, забезпечує об'єктивність подальших діагностичних процедур і дає змогу здійснювати системне вимірювання та аналіз результатів педагогічного впливу.

Для підвищення ефективності процесу фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання було обґрунтовано такі **педагогічні умови**, як: *інформатизація освітнього процесу в ЗВО музично-педагогічного профілю; забезпечення спроможності суб'єктів навчання використовувати інформаційно-комунікаційні технології і комплексну інформатизацію освітнього процесу в повному обсязі; побудова атмосфери довіри та поваги магістрантів до професійного досвіду своїх викладачів у процесі його запозичення; створення ситуації успіху на заняттях у магістратурі; організація розширеного середовища самостійної роботи магістрантів.*

Інформатизація освітнього процесу в ЗВО музично-педагогічного профілю як педагогічна умова фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва передбачає цілеспрямоване створення, впровадження й ефективне використання цифрового освітнього середовища, яке забезпечує оптимальну взаємодію традиційних та онлайн-технологій у змішаному навчанні. Її зміст

можна розкрити через такі ключові компоненти, як: використання електронних освітніх платформ (LMS, Moodle, Google, Classroom, Microsoft Teams тощо) для організації навчальної діяльності; забезпечення доступу до мультимедійних ресурсів, електронних навчальних матеріалів, віртуальних бібліотек і нотних архівів; формування єдиного онлайн-простору для комунікації, взаємодії та підтримки студентів і викладачів. Ця умова забезпечує ефективну фахову підготовку магістрантів завдяки цілеспрямованому впровадженню цифрових технологій та створення інтерактивного освітнього середовища.

Забезпечення спроможності суб'єктів навчання використовувати інформаційно-комунікаційні технології і комплексну інформатизацію освітнього процесу в повному обсязі. Вказана умова передбачає створення таких організаційно-педагогічних, технічних і методичних передумов, за яких магістранти і викладачі музичного мистецтва здатні ефективно, усвідомлено й системно застосовувати цифрові технології в освітній діяльності. Зміст цієї умови містить такі ключові складові: розвиток умінь всіх учасників освітнього процесу працювати з базовими та спеціалізованими ІКТ (LMS-платформи, відеосервіси, програми для нотного набору, аудіо-редактори, цифрові інструменти для музичного аналізу та виконавської практики); оволодіння інструментами онлайн-комунікації та дистанційної взаємодії; формування навичок критичного відбору інформації й правомірного використання цифрових ресурсів (авторське право, академічна доброчесність); підвищення мотивації студентів магістратури до використання ІКТ; структурне поєднання традиційних і цифрових компонентів у змішаному навчанні: електронні курси, інтерактивні завдання, мультимедійні модулі, системне використання цифрових засобів у всіх видах діяльності магістрантів – навчальній, творчій, виконавській, науково-дослідницькій, педагогіко-методичній і практичній.

Отже, вказана педагогічна умова полягає у створенні освітнього середовища, яке передбачає належний рівень цифрової компетентності студентів і викладачів, наявність сучасної технологічної інфраструктури, методичне забезпечення цифрової діяльності, а також організацію змішаного навчання, в якому інформаційно-комунікаційні технології застосовуються системно, повно та цілеспрямовано для підвищення якості фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва.

Побудова атмосфери довіри та поваги магістрантів до професійного досвіду своїх викладачів у процесі його запозичення є важливою педагогічною умовою ефективної фахової підготовки магістрантів, оскільки вона забезпечує відкритий обмін педагогічним, науково-дослідницьким і музично-виконавським досвідом, сприяє формуванню професійної ідентичності, мотивації до навчання і творчої діяльності студентів магістратури. Її зміст передбачає такі аспекти, як: визначення авторитету педагогіко-методичного, музично-виконавського та науково-дослідницького досвіду викладача; формування атмосфери довіри у міжособистісній взаємодії; педагогічне моделювання ситуацій, що сприяють засвоєнню професійного досвіду; особистісний приклад викладача як основа довіри; стимулювання ініціативності й активного ставлення магістрантів до набуття досвіду; забезпечення відкритої педагогічної комунікації.

Ця умова забезпечує ефективне засвоєння магістрантами музично-виконавського, науково-дослідницького та педагогіко-методичного досвіду викладача через побудову партнерських взаємин, демонстрацію високого професійного рівня та особистісного прикладу поведінки викладача, розвиток відкритої комунікації, організацію практико-орієнтованої діяльності й формування мотивації до осмисленого запозичення педагогічних цінностей і технологій.

Створення ситуації успіху на заняттях у магістратурі – вказана педагогічна умова передбачає цілеспрямовану організацію освітнього процесу, за якої магістрант проживає позитивний досвід навчальних досягнень на заняттях у магістратурі, усвідомлює власні професійні можливості та здобуває внутрішню мотивацію до саморозвитку. Вона забезпечує формування внутрішньої навчальної мотивації через актуалізацію професійних інтересів магістрантів, значущості завдань і перспектив майбутньої професійної діяльності, позитивного емоційного фону, відчуття психологічної захищеності, довіри й академічної підтримки з боку викладача на заняттях у магістратурі. Забезпечує врахування рівня підготовленості, професійних потреб і стилю навчання кожного магістранта (добір завдань різного рівня складності з поетапним ускладненням, що дає можливість студентові послідовно переживати власні творчі досягнення). Окрім цього, сприяє такій організації навчальної діяльності, за якої кожен магістрант може проявити свої сильні сторони (аналітичні, творчі, дослідницькі, виконавські, педагогічні тощо); надає можливість використання проблемних, проектних, творчих та практико-орієнтовних завдань, що забезпечують відчутний позитивний результат. Застосування конструктивної підтримувальної та доброзичливої зворотної інформації, яка спрямована на підсилення впевненості та віри у власні можливості магістранта, використання формувального оцінювання, яке фокусує увагу на прогресі, а не на недоліках діяльності здобувача освіти, створення можливостей для публічного представлення результатів творчої діяльності майбутнього фахівця (наукові семінари, творчі звіти, презентації, конференції тощо).

Отже, педагогічна умова – створення ситуації успіху на заняттях у магістратурі – це спеціально організоване освітнє середовище, що забезпечує позитивний досвід навчальних досягнень магістрантів через мотиваційну підтримку, індивідуалізацію навчання, активну творчу та професійну діяльність, конструктивну взаємодію і формувальне оцінювання, що сприяє вдосконаленню професійної компетентності та зростанню особистісної впевненості магістранта.

Педагогічна умова – ***організація розширеного середовища самостійної роботи магістрантів*** – передбачає створення системи навчальних, інформаційних, цифрових і комунікативних ресурсів, які забезпечують можливість продуктивної, гнучкої, творчої, самостійної навчальної діяльності магістрантів. Вона охоплює чітке конструювання змісту, структури та логіки самостійної навчальної діяльності студентів магістратури згідно з освітньою програмою; визначення видів і форм самостійної роботи (опрацювання наукових джерел, аналіз професійних кейсів, виконання творчих завдань, підготовка до практичних занять, самостійна робота над інтерпретацією музичного твору,

магістерські дослідження); створення ресурсного освітнього простору (формування доступу магістрантів до навчально-методичних матеріалів, електронні конспекти, презентації, відеолекції, вправи, використання наукових бібліотечних баз репозиторіїв, цифрових архівів, професійних платформ тощо); технологічне забезпечення самостійної роботи магістрантів: застосування цифрових інструментів для організації самостійної роботи студентів магістратури (електронні щоденники, інтерактивні завдання, форуми, відеоаналіз, тести); забезпечення гнучкого доступу до навчальних матеріалів у будь-який час і з будь-якої локації; індивідуалізація та підтримка самостійної навчальної траєкторії розвитку магістранта (діагностика освітніх потреб і професійних інтересів студентів магістратури з метою варіативного добору завдань, побудова індивідуальних планів самостійної роботи, постійний супровід викладача у вигляді консультацій, рекомендацій, рефлексивних бесід та формувального оцінювання); створення умов для інтерактивної взаємодії магістрантів у процесі самостійної діяльності (онлайн-дискусії, групові проекти, наукові мінісемінари); формування навичок самостійної наукової і професійної комунікації (розвиток у магістрантів умінь планувати власну навчальну діяльність, аналізувати її результати, здійснювати самооцінювання, ведення освітніх портфоліо, аналітичних звітів); регулярний аналіз динаміки успішності у самостійній роботі (коригування завдань і стратегій навчання).

Таким чином, обґрунтовані нами педагогічні умови фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання – це комплекс дидактичних, організаційних, комунікативних і технологічних засобів, спрямованих на забезпечення інтеграції традиційної мистецької підготовки з цифровими способами взаємодії, що створює оптимальне освітнє середовище для розвитку виконавської, педагогічної, науково-дослідницької компетентностей майбутніх фахівців музичного мистецтва, сприяють індивідуалізації процесу навчання та виховання за умови більш повного врахування індивідуальних особливостей того, хто навчається, дають змогу зміни, розвитку освітньої системи та сприймаються як ресурс всього освітнього середовища (джерело можливостей, впливів, засобів).

У дослідженні розроблено та обґрунтовано ***організаційно-методичну модель фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання***, яка містить: мету (формування компетентностей фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання); принципи; напрями організації підготовки (інтерпретаційно-виконавський, науково-дослідницький, педагогіко-методичний); компонентну структуру; основні функції фахової підготовки магістрантів (мотиваційно-виховна, інформаційно-пізнавальна, діагностично-прогностична, корпоративно-взаємодійна, творчо-продуктивна); педагогічні умови; наукові підходи до фахової підготовки студентів магістратури, де *авторський підхід – трансфесійно-комплексний* – обґрунтовано методологічною основою зазначеної підготовки; блоки підготовки (обізнано-комунікативного спрямування, розвиваюче-перспективного напряму, особистісно-зростаючої

направленості), взаємодія яких впливає на теоретико-методологічні засади досліджуваного феномена.

Так, ***блок обізнано-комунікативного спрямування*** передбачає формування інтегрованого комплексу професійних знань, комунікативних умінь і цифрової взаємодії магістрантів, необхідних для ефективного функціонування в умовах змішаного освітнього середовища. Його зміст охоплює такі змістові лінії, як: теоретико-інформаційну, комунікативно-діяльнісну і рефлексивно-аналітичну, що забезпечують усвідомлене оперування майбутніми фахівцями сучасними музично-педагогічними концепціями, цифровими ресурсами та методами професійної комунікації.

Теоретико-інформаційна – передбачає засвоєння актуальних знань про тенденції розвитку музичного мистецтва, цифрові технології музичної освіти, специфіку взаємодії в онлайн- та офлайн форматах.

Комунікативно-діяльнісна – орієнтована на розвиток умінь вибудовувати ефективний професійний діалог у змішаному освітньому середовищі, володіння вербальними й невербальними засобами музично-педагогічної комунікації, здійснення міжособистісної та групової взаємодії, забезпечення оволодіння інструментами онлайн-співпраці, мультимедійної презентації результатів творчої діяльності, використання платформ для аудіо та відеокомунікації магістрантів.

Рефлексивно-аналітична – спрямована на формування здатності до самоаналізу комунікативної поведінки, критичного осмислення власних інформаційних стратегій та адекватного оцінювання якості професійної взаємодії майбутніх фахівців. Реалізація цього блока в умовах змішаного навчання забезпечує цілісне поєднання очного та дистанційного компонентів підготовки, сприяє підвищенню комунікативної мобільності студентів магістратури, розширює їхню здатність до професійної взаємодії в цифровому музично-освітньому просторі, забезпечує готовність до креативної адаптації в сучасному музично-педагогічному середовищі та посилює обізнаність щодо сучасних моделей музично-педагогічної діяльності.

Блок розвиваюче-перспективного напряму спрямований на забезпечення динамічного особистісно-професійного зростання майбутнього фахівця та формування в нього готовності до інноваційного, прогностичного й творчо спрямованого освоєння професійної діяльності в умовах змішаного освітнього середовища. Його зміст орієнтований на розвиток індивідуально-творчого потенціалу кожного магістранта, розширення професійного світогляду, формування здатності передбачати тенденції розвитку музичного мистецтва і педагогіки, а також володіти сучасними технологіями творчої самореалізації. Він має такі змістові лінії, як: творчо-продуктивна, інноваційно-технологічна, перспективно-прогностична та саморозвивальна.

Творчо-продуктивна – передбачає стимулювання індивідуальної й колективної творчості, пошук інноваційних виконавських, наукових та педагогічних рішень у змішаному форматі навчання.

Інноваційно-технологічна – спрямована на формування здатності використовувати сучасні цифрові інструменти для створення репрезентації та

аналізу музичного продукту, вміння інтегрувати нові технології у власну педагогічну практику.

Перспективно-прогностична – орієнтована на розвиток уміння визначати актуальні та майбутні напрями професійного становлення, здійснювати прогнозування результативності навчально-творчої діяльності, планувати індивідуальні траєкторії зростання.

Саморозвивальна – охоплює формування навичок самоменеджменту, саморегуляції, професійної рефлексії та здатності до постійного вдосконалення особистості магістранта в умовах швидких трансформацій музично-освітнього простору. Його реалізація в умовах змішаного навчання створює оптимальні умови для розширення перспектив професійного розвитку магістрантів, активізує їхню мотивацію щодо інноваційної діяльності, забезпечує готовність до креативної адаптації в сучасному музично-педагогічному середовищі та сприяє формуванню стратегічного бачення власного професійного шляху.

Блок особистісно-зростаючої направленості орієнтований на забезпечення цілісного розвитку особистісних якостей, професійної мотивації, ціннісних орієнтацій та здатності до усвідомленого самовдосконалення магістрантів в умовах змішаного навчання. Його зміст зорієнтований на гармонізацію внутрішнього потенціалу майбутнього фахівця, формування стійкої професійної ідентичності, розвиток самостійності, відповідальності та внутрішньої мотивації до творчо-педагогічної діяльності студентів магістратури музичного мистецтва. Змістові лінії блока охоплюють: *ціннісно-мотиваційну, емоційно-вольову, рефлексивно-особистісну та самовдосконалювальну лінії.*

Ціннісно-мотиваційна лінія – акцентує увагу на формуванні стійкої мотивації до професійної діяльності, розвиткові гуманістичних і мистецько-педагогічних цінностей, усвідомлення соціальної значущості фаху.

Емоційно-вольова – спрямована на розвиток емоційної стабільності, стресостійкості, навичок саморегуляції та самоконтролю, необхідних для продуктивної роботи в різних форматах змішаного освітнього середовища.

Рефлексивно-особистісна – забезпечує формування здатності до самоаналізу, критичного осмислення власної професійно-творчої діяльності, визначення сильних і слабких аспектів цієї діяльності, побудови індивідуальної стратегії професійного зростання.

Самовдосконалювальна – орієнтована на розвиток навичок самоосвіти та саморозвитку, формування готовності до постійного оновлення знань, компетентностей і розвитку власного творчого потенціалу. Запровадження вказаного блока у змішаному форматі навчання створює умови для усвідомленого становлення магістрантів як самодостатніх і внутрішньо мотивованих суб'єктів музично-педагогічної діяльності, сприяє зміцненню їхньої професійної автономії, формуванню стійкої потреби в саморозвитку й підвищує ефективність особистісного самовираження у сучасному музично-освітньому просторі.

Організаційно-методична модель фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання містить також *етапи підготовки* (рефлексивно-усвідомлений, знаннєво-експертний, творчо-

результативний); *основні методи навчання* (стимулювання мотивації навчально-пізнавальної діяльності магістрантів, використання новітніх онлайн-ресурсів, створення електронного портфоліо майбутнього фахівця, методи педагогічної підтримки, розвитку виконавської рефлексії, конструктивні та проективні методи навчання, творчого розвитку, активні й інтерактивні методи навчання, віртуальні симуляції, музичні квести і челенджі, творчі проєкти, максимальної індивідуалізації й активізації самостійної роботи студентів магістратури, методи результативного аналізу, самоаналізу, які націлюють на підвищення якості фахової підготовки магістрантів в умовах змішаного навчання тощо); результат підготовки (вдосконалення фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання на основі сформованих компетентностей зазначеної підготовленості).

Модель спрямована на вдосконалення фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання, формування професійної компетентності, розвитку художньо-творчого потенціалу та формування здатності до ефективної музично-педагогічної діяльності студентів магістратури в сучасному освітньому середовищі. Модель ґрунтується на поєднанні традиційних і цифрових освітніх технологій, інтеграції аудиторної, дистанційної й самостійної роботи магістрантів, а також на принципах суб'єкт-суб'єктної взаємодії, свободи вибору, самоорганізації, інформаційних технологій навчання. Вона передбачає цілеспрямовану взаємодію всіх, визначених нами, компонентів фахової підготовки магістрантів (організаційно-комунікативний, пізнавально-пошуковий, науково-компетентнісний, інтерпретаційно-оцінний та творчо-діяльнісний компоненти), спрямованих на формування професійної компетентності майбутніх фахівців; передбачає застосування трансфесійно-комплексного, системно-цілісного, особистісно-персоналізованого, аксіологічно-рефлексивного, акмеологічно-компетентнісного, інформаційно-технологічного і культурно-творчого підходів; містить цільовий, змістовий, процесуальний та результативний компоненти; охоплює створення гнучкого освітнього середовища, використання платформ дистанційного навчання, мультимедійних ресурсів, інтерактивних методів і форм комунікації, упровадження інноваційних методик музично-виконавської, педагогічної та дослідницької підготовки магістрантів, що забезпечують індивідуалізацію навчання, академічну мобільність студентів магістратури та логіку організації фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання.

Реалізація моделі сприяє розвитку творчого потенціалу магістрантів, їх цифрової грамотності, здатності до професійної самореалізації та ефективної діяльності в умовах сучасного освітньо-мистецького простору. Модель представлено на ***рис. 1***

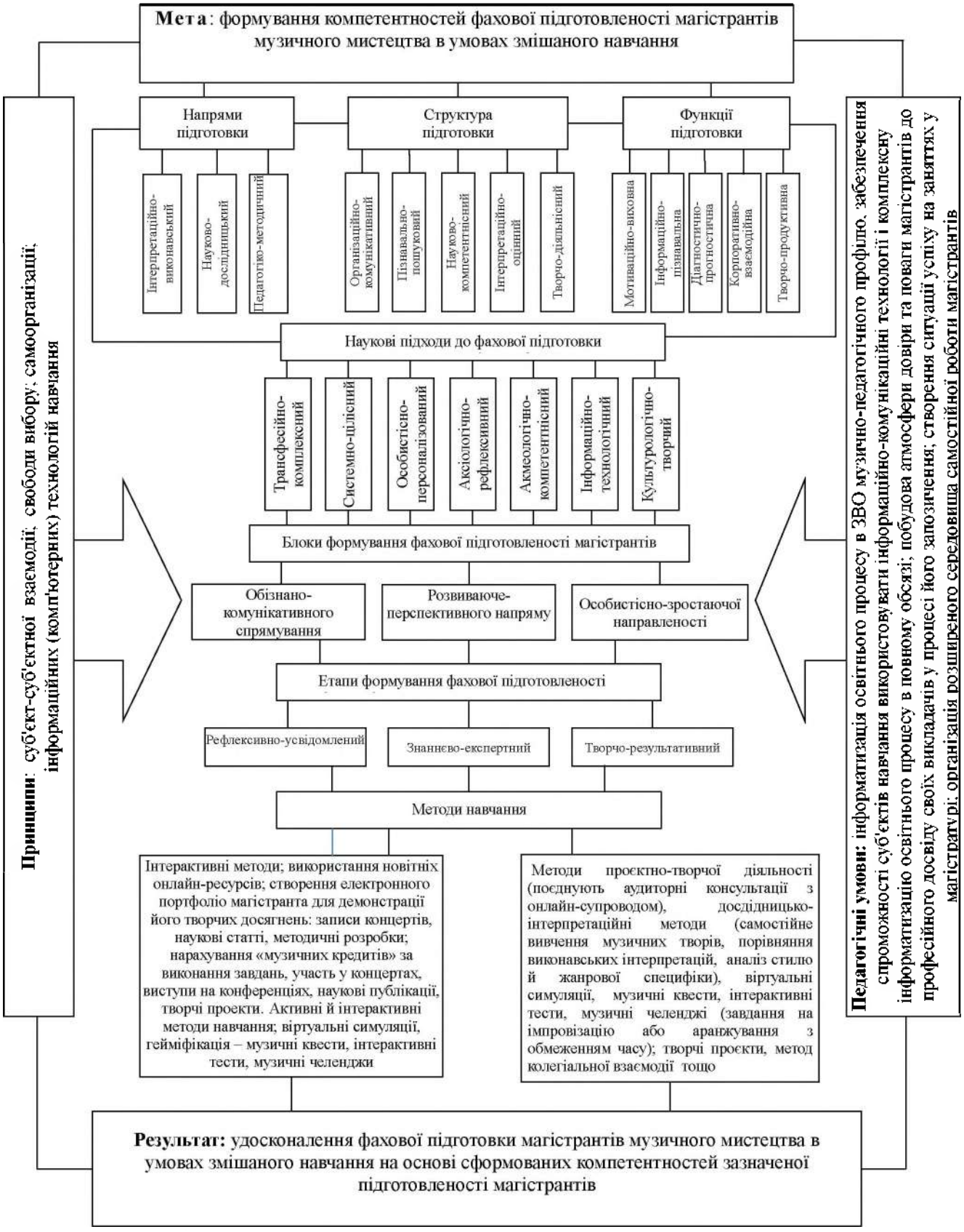

Рис. 1. Організаційно-методична модель фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання

У четвертому розділі дисертаційного дослідження – **«Дослідно-експериментальна перевірка ефективності впровадження організаційно-методичної моделі фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання»** – визначено діагностичний інструментарій фахової підготовленості магістрантів в умовах змішаного навчання; висвітлено зміст і результати констатувального, формувального та контрольних етапів експерименту; схарактеризовано рівні сформованості фахової підготовленості студентів магістратури в сучасних умовах; впроваджено експериментальну методику в освітній процес факультетів мистецтв університетів; проаналізовано й узагальнено результати дослідження та окреслено перспективні напрями удосконалення фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання.

Дослідно-експериментальне дослідження здійснювалось протягом 2023-2025 років на базі факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова, Університету Григорія Сковороди в Переяславі, Комунального закладу вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради, Житомирського державного університету імені Івана Франка. На основі визначених критеріїв і показників фахової підготовленості магістрантів було проведено констатувальний експеримент.

У результаті застосування сучасної діагностики формування фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаної форми навчання, яка ґрунтується на визначених нами підходах до цієї підготовки та спрямована на всебічне оцінювання рівня сформованості загальних і фахових компетентностей, інтеграції теоретичних знань, виконавських, наукових, педагогічних умінь, цифрової готовності та комунікативних якостей, що забезпечують ефективну діяльність у сучасному музично-освітньому середовищі майбутнім фахівцям, відбулася реалізація комплексу взаємопов'язаних методів, що охоплюють: критеріально-індикаторний аналіз, розроблений відповідно до структурних компонентів фахової підготовки магістрантів; тестування та експрес-опитування, спрямовані на визначення рівня теоретичної обізнаності, музично-інтерпретаційних умінь, цифрової грамотності; експертне оцінювання результатів індивідуальних і групових музично-творчих проектів, виконаних у змішаному форматі; аналітичні спостереження, що фіксують динаміку професійної взаємодії та виконавської діяльності під час комбінованих онлайн- та офлайн- занять; самодіагностику тощо.

Система діагностики спиралася на комплекс сучасних методів, зокрема: тестування професійних знань (онлайн і офлайн); експертне оцінювання виконавсько-творчих результатів; аналіз цифрових портфоліо; діагностику комунікативної активності в змішаному освітньому середовищі; цифрову аналітику LMS; анкетування; рефлексивні карти; проєктно-творчі завдання; критеріально-рівневу експертизу. Сукупність цих методів забезпечує багатоаспектне оцінювання сформованості фахової підготовленості магістрантів і дає можливість відстежувати динаміку їхнього професійного розвитку.

Відповідно, респонденти були класифіковані за трирівневою шкалою сформованості показників: високим, середнім і низьким (в констатувальному

експерименті взяли участь 250 осіб). Такий розподіл дав можливість у подальшій експериментальній роботі виявити динаміку розвитку відповідних компетентностей магістрантів і визначити ефективність упровадженої організаційно-методичної моделі фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання.

Завдяки застосуванню діагностичних методів було з'ясовано, що значна кількість респондентів мають середній та низький рівні сформованості фахової підготовленості (низькій рівень – 44,1 %; середній рівень – 42,5 %), відповідно критерію Фішера φ* (кутове перетворення Фішера). Це дало підстави для проведення подальшої експериментальної роботи.

У формувальному етапі експерименту взяли участь 77 магістрантів (39 магістрантів музичного мистецтва, розподілені до експериментальних (ЕГ); до контрольної групи експерименту долучилось 38 магістрантів (КГ)). Експериментальна робота проводилась за трьома *напрямами підготовки* (інтерпретаційно-виконавським, науково-дослідницьким та педагогіко-методичним) і відповідно визначеними *блоками формування фахової підготовленості:* обізнано-комунікативного спрямування, розвиваюче-перспективного напряму й особистісно-зростаючої направленості, кожен з яких реалізувався протягом усіх років підготовки магістрантів на основі визначених найбільш доцільних принципів навчання, наукових підходів, сприятливих педагогічних умов, реалізуючи визначені функції фахової підготовки студентів магістратури з використанням змішаної форми навчання.

З урахуванням специфіки організації освітнього процесу в умовах змішаного навчання було здійснено розподіл процесу формування фахової підготовленості магістрантів за *трьома етапами* (рефлексивно-усвідомлений, знаннєво-експертний, творчо-результативний) з відповідним застосуванням певних методів навчально-пізнавальної, науково-дослідницької, інтерпретаційно-виконавської, педагогіко-методичної, творчої роботи майбутніх фахівців та засобів і прийомів змішаної форми навчання для кожного з етапів формувального експерименту. Це надало можливість забезпечити системність і послідовність у формуванні необхідних компетентностей фахової підготовленості магістрантів, яка інтегрує у своїй структурі організаційно-комунікативний, пізнавально-пошуковий, науково-компетентнісний, інтерпретаційно-оцінний і творчо-діяльнісний структурні компоненти.

На ***першому етапі*** – ***рефлексивно-усвідомленому*** відбувалось пристосування вимог і можливостей змішаної форми навчання до потреб, нахилів, рівня музично-виконавського й інтелектуального розвитку кожного магістранта.

Мета етапу – активізація мотиваційної сфери особистості для досягнення успішності у навчальній діяльності через глибоке осмислення та інтеграцію здобутих знань, умінь, навичок і професійного досвіду, усвідомлення індивідуальних ресурсів і професійних потреб, формування здатності до критичної самооцінки, самокорекції та саморозвитку, а також вироблення цілісної особистісно-професійної позиції майбутнього фахівця.

Цей етап передбачав формування організаційно-комунікативного та пізнавально-пошукового структурних компонентів фахової підготовленості магістрантів згідно з окресленими критеріями та показниками. Формування цих структурних компонентів напряму пов'язано з блоком обізнано-комунікативного спрямування авторської організаційно-методичної моделі, відповідальним за розвиток у студентів магістратури музично-комунікативної компетентності, а також загальних компетентностей щодо розуміння предметної області і професійної діяльності, вирішення проблемності у предметній області, використання інформаційно-комунікаційних технологій, застосування кращих практик у професійній діяльності, обґрунтування власних педагогічних рішень та їх реалізації у власній творчо-виконавській і педагогічній практиці.

З узгодженням таких педагогічних умов, як – інформатизація освітнього процесу в ЗВО музично-педагогічного профілю та забезпечення спроможності суб'єктів навчання використовувати інформаційно-комунікаційні технології і комплексну інформатизацію освітнього процесу в повному обсязі, було застосовано такі ***методи навчання:*** метод навчальної *дискусії* з тем «Професорсько-викладацький склад і студентство: активізація мистецького діалогу», «Деонтологія фахової комунікації в закладах вищої музичної та музично-педагогічної освіти: діалогічний вимір», «Інструментальне виконавство як засіб діалогічного спілкування із аудиторією: основні завдання та інструментарій» (для аудиторних занять і для інтернет-форумів); *аналіз індивідуальних портфоліо* (систематичне осмислення накопичених матеріалів – аудіо, відео, методичних розробок); *коучингові консультації* – індивідуальний супровід, що сприяє визначенню персональних освітніх і професійних цілей магістранта; *творчі завдання; метод усного експрес-контролю; інформаційно-комунікаційні технології*, засоби та форми на основі використання *інтернет-платформ* ZOOM (Collaboration tools in an AI-first work platform), MOODL, «WhatsApp», «Viber» та соціальної мережі «Facebook» (мультимедійні інтернет-презентації, віртуальні індивідуальні та групові заняття тощо); *відеорефлексія та відеоаналіз* – самоаналіз власного виконання чи викладання на основі відеозаписів, *онлайн-обговорення* на інтерактивних платформах – колективна рефлексія професійних рішень та інші методи.

Роль методів на цьому етапі: розвиток мотивації магістрантів до навчально-пізнавальної діяльності, усвідомлення рівня власної фахової підготовленості, критичне переосмислення професійного досвіду, інтеграція набутих умінь в цілісну систему компетентностей, формування навичок само-корекції і саморозвитку, розвиток індивідуального стилю виконавської, педагогічної, науково-дослідницької та творчої діяльності майбутнього фахівця.

Мета другого – ***знаннєво-експертного*** *етапу* експериментальної роботи – сформувати у магістрантів цілісний комплекс знань і здатність експертно їх застосовувати в аналітичній, виконавській і педагогічній діяльності, інтегруючи традиційні та цифрові методи в умовах змішаного навчання. На цьому етапі експериментальної роботи передбачались методичні заходи з формування науково-дослідного й інтерпретаційно-оцінного структурних компонентів фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва. Методичні заходи з

формування вказаних компонентів містяться у сфері розвиваюче-перспективного напряму авторської організаційно-методичної моделі, спрямованого на забезпечення індивідуального професійного зростання магістрантів, формування їхнього творчого потенціалу, здатності до інноваційної діяльності й самостійного професійного розвитку в сучасному мистецько-освітньому середовищі. Цей етап передбачав поєднання творчого, дослідницького, виконавського, педагогічного й особистісного розвитку студентів магістратури, надаючи майбутнім фахівцям можливість формувати індивідуальну професійну траєкторію в умовах змішаного освітнього середовища, де інтегруються традиційні та цифрові форми роботи.

З узгодженням таких педагогічних умов, як – побудова атмосфери довіри та поваги магістрантів до професійного досвіду своїх викладачів у процесі його запозичення і створення ситуації успіху на заняттях у магістратурі було застосовано такі ***методи навчання***, як: *методи стимулювання вмотивованості* магістрантів до науково-дослідницької діяльності (під час лекційних та практичних занять (аудиторних і online); *метод роз'яснення* значущості продуктивних умінь формулювання гіпотез у процесі вирішення науково-дискусійних проблем фахової підготовки (для написання магістерського дослідження, наукових статей, участі у студентських науково-практичних конференціях та семінарах); *метод інтерактивно-симуляційної гри* «Наукові дебати під час захисту дипломної роботи»; *методи колективного обговорення й науково-теоретичного аналізу* тем наукових досліджень; *медіа-консультації* з питань допомоги студентам бакалаврату у написанні і підготовці до публікації наукових статей (в межах т'юторської діяльності); *творчі завдання; метод усного експрес-аналізу засобів музичної виразності; метод моделювання ситуації концертного виступу* із обов'язковою постановкою навчального завдання щодо максимальної концентрації емоційних, вольових, інтелектуальних зусиль на розкритті художньо-образного змісту музичних творів під час їх прилюдного виконання; *метод навчальної дискусії на тему:* «Здатність до психологічної концентрації на емоційно-образному змісті музичного твору під час сценічного виступу як основа виконавської надійності музиканта» в стилі аргументації «PRO» і «CONTRA»; *метод стимулювання музично-виконавської діяльності* за рахунок розширення позитивного досвіду музичного виконавства; *віртуальна симуляція* «Розробка штучного інтелекту для відпрацювання умінь художньо-естетичного впливу на органи слуху аудиторії у процесі інструментального, вокального, вокально-хорового звукоутворення за допомогою симуляції концертного виступу» та інші методи.

Роль методів навчання на цьому етапі полягала у забезпеченні поглибленого опанування знань, умінь, навичок студентами магістратури, формування їхнього експертного й критичного мислення, інтеграцію традиційних і цифрових форм навчання, розвиток дослідницької компетентності, становлення професійної самостійності магістранта. Таким чином, методи є не просто технологічними інструментами, а ключовим механізмом переходу до високорівневої експертності майбутнього фахівця музичного мистецтва.

Третій етап – творчо-результативний – мав на *меті* забезпечення реалізації творчого потенціалу магістранта і досягнення ним завершених, якісних і соціально значущих результатів у виконавській, педагогічній та науково-дослідницькій діяльності, що засвідчують професійну майстерність і готовність майбутнього фахівця до самостійної роботи у сфері музичного мистецтва. Структурним компонентом, формування якого здійснювалось на творчо-результативному етапі формувального експерименту, був творчо-діяльнісний компонент фахової підготовленості магістрантів, а його формування зосереджене у блоці особистісно-зростаючої направленості авторської організаційно-методичної моделі. Цей блок орієнтований на розвиток індивідуальних якостей, мотивацію до успіху в подальшій професійній діяльності, саморегуляцію, професійну ідентичність і творчу самореалізацію магістрантів. Він забезпечує становлення цілісної професійної особистості музиканта-педагога в сучасному освітньому середовищі. З узгодженням таких педагогічних умов, як: створення ситуації успіху на заняттях у магістратурі та організація розширеного середовища самостійної роботи магістрантів, було застосовано такі ***методи навчання:*** *спеціалізований інтерактивний тренінг,* орієнтований на ефективне застосування мисленнєвих механізмів у процесі музично-виконавської (інструментальної, диригентсько-хорової, вокальної) діяльності; *метод моделювання ситуації концертного виступу* із обов'язковою постановкою навчального завдання щодо максимальної концентрації емоційних, вольових, інтелектуальних зусиль на розкритті художньо-образного змісту виконуваних музичних творів; *метод навчальної інтернет-дискусії* на тему: «Здатність до психологічної концентрації на емоційно-образному змісті музичного твору під час сценічного виступу як основа виконавської надійності музиканта»; *методи педагогічного спостереження та вербального оцінювання* виконавської, науково-дослідницької та педагогіко-методичної діяльності магістрантів; *метод стимулювання* музично-виконавської діяльності за рахунок розширення позитивного досвіду музичного виконавства; *метод віртуальної симуляції* «Розробка штучного інтелекту для відпрацювання умінь художньо-естетичного впливу на органи слуху аудиторії у процесі інструментального, вокального, вокально-хорового звукоутворення та у процесі прилюдної презентації власних педагогіко-методичних, науково-дослідницьких здобутків магістрантів за допомогою симуляції публічного виступу»; *методи створення магістрантами творчих проектів; розробка власного виконавського концепту*; *метод творчої імпровізації* (застосування імпровізації в педагогічних ситуаціях, ансамблевій взаємодії, онлайн-колаборціях); *опрацювання наукових джерел* для створення власних виконавських або педагогічних інновацій; *використання цифрових платформ* для моделювання навчальних ситуацій; *розробка авторських методичних продуктів; методи самооцінювання та взаємооцінювання* творчих напрацювань; *колективні онлайн-проекти* та інші методи.

Методи навчання на цьому етапі зосереджені на: створенні магістрантами власного творчого продукту, індивідуалізації професійної діяльності, інтеграції знань і навичок у реальні мистецькі результати, цифровій та офлайн-взаємодії,

формуванні здатності студентів магістратури до самостійної творчої педагогічної практики. Вони забезпечують завершеність формування фахової підготовленості магістрантів у змішаному навчанні.

Для перевірки дієвості формувальної методики був проведений контрольний зріз, що мав на меті встановлення кількісних та якісних змін за всіма розробленими критеріями та їхніми показниками. Для оцінки статистичної значущості розбіжностей між результатами експериментальної і контрольної груп після проведення формувального експерименту було використано критерій Фішера φ* (кутове перетворення Фішера). Для доведення статистичної значущості було сформульовано такі гіпотези: H_0 – частка магістрантів із низьким і середнім рівнями сформованості фахової підготовленості в ЕГ наприкінці формувального експерименту значно не відрізняється від результатів у КГ; H_1 – частка магістрантів із низьким та середнім рівнями сформованості фахової підготовленості в ЕГ наприкінці формувального експерименту значно менша, ніж у КГ. Після завершення формувальної роботи за таблицею величин кутів для різних відсоткових часток було визначено величини, що відповідали відсотковим часткам у кожній групі: $\varphi_1=\varphi(66{,}67\%)=1{,}911$, $\varphi_2=\varphi(33{,}33\%)=1{,}159$. Після підрахування емпіричного значення φ* за формулою: $\varphi^*_{\text{емп}} = (\varphi_1 - \varphi_2)\sqrt{\frac{n_1 \cdot n_2}{n_1+n_2}} = 3{,}3$, де $n_1 = 38, n_2 = 39$ було з'ясовано, що існує статистична розбіжність між показниками експериментальної та контрольної груп після прикінцевого зрізу формувального експерименту, тому приймається гіпотеза H_1 – частка магістрантів із низьким та середнім рівнями сформованості фахової підготовленості в ЕГ наприкінці формувального експерименту значно менша, ніж у КГ.

Результати контрольного зрізу дали змогу виявити, що у магістрантів експериментальних груп зростання високого рівня сформованості фахової підготовленості, з одного боку, та падіння низького – з іншого, за час проведення експерименту відбулось у значно більшій мірі, аніж у магістрантів контрольних груп. Тобто, результати формувального експерименту показали, що розроблена методика формування фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання виявила свою ефективність.

На основі здійснення порівняльних заходів щодо отриманих статистичних результатів під час формувального та контрольного експериментів із діагностування й окреслення динаміки формування фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва із застосуванням змішаної форми навчання констатуємо:

- кількість магістрантів з експериментальної групи на високому рівні сформованості досліджуваного феномену становила 31,3 %, водночас кількість магістрантів з контрольної групи на цьому рівні сягнула 15 % (розбіжність між наведеними результатами в експериментальній та контрольній групах склала 16,3 %), отже результати респондентів в експериментальній групі продемонстрували більш ніж двократне переважання на високому рівні порівняно із результатами респондентів у контрольній групі;

- кількість магістрантів з експериментальної групи на середньому рівні сформованості досліджуваного феномену становила 56,9 %, водночас кількість магістрантів із контрольної групи на цьому рівні сягнула 42,8 % (розбіжність між наведеними результатами в експериментальній та контрольній групах склала 14,1 %), тобто результати респондентів в експериментальній групі продемонстрували переважання на 14,1 % на середньому рівні порівняно із результатами респондентів у контрольній групі;

- кількість магістрантів з експериментальної групи на низькому рівні сформованості досліджуваного феномену становила 11,8 %, водночас кількість магістрантів з контрольної групи на цьому рівні сягала 42,2 % (розбіжність між наведеними результатами в експериментальній та контрольній групах склала 30,4 %), тобто результати респондентів в експериментальній групі продемонстрували майже трикратне зниження на низькому рівні порівняно із результатами респондентів у контрольній групі.

На основі здійснення порівняльних заходів щодо отриманих статистичних результатів під час формувального та констатувального експериментів з діагностування й окреслення динаміки формування фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва із застосуванням змішаної форми навчання констатуємо:

- кількість магістрантів – учасників формувального експерименту на високому рівні сформованості досліджуваного феномена – становила 31,3 %, водночас кількість магістрантів – учасників констатувального експерименту на цьому рівні – сягнула 13,4 % (розбіжність між наведеними результатами, продемонстрованими респондентами високого рівня під час формувального та констатувального експериментів, склала 17,9 %), отже результати респондентів в експериментальній групі продемонстрували більш ніж трикратне переважання на високому рівні порівняно із результатами респондентів – учасників констатувального експерименту;

- кількість магістрантів – учасників формувального експерименту на середньому рівні сформованості досліджуваного феномена – становила 56,9 %, водночас кількість магістрантів – учасників констатувального експерименту на цьому рівні сягнула 42,5 %, отже розбіжність між наведеними результатами, продемонстрованими респондентами середнього рівня під час формувального та констатувального експериментів, склала 14,4 %, тобто результати респондентів в експериментальній групі продемонстрували переважання на 14,4 % на середньому рівні порівняно із результатами респондентів – учасників констатувального експерименту;

- кількість магістрантів – учасників формувального експерименту на низькому рівні сформованості досліджуваного феномену становила 11,8 %, водночас кількість магістрантів – учасників констатувального експерименту на цьому рівні – сягнула 44,1 % (розбіжність між наведеними результатами, продемонстрованими респондентами низького рівня під час формувального та констатувального експериментів, склала 32,3 %), тобто результати респондентів в експериментальній групі продемонстрували майже трикратне зниження на

низькому рівні порівняно із результатами респондентів – учасників констатувального експерименту.

Таким чином, зіставлення результатів початкового та прикінцевого вимірювання (під час констатувального та наприкінці формувального етапів формування фахової підготовленості магістрантів) дало змогу прослідкувати динаміку фахової підготовленості студентів магістратури, виявити тенденцію до збільшення кількості магістрантів з високим та середнім рівнями сформованих компетентностей та зменшенню кількості магістрантів, які мали низький рівень фахової підготовленості.

Проведена дослідно-експериментальна робота, її результати із застосуванням математично-статистичних методів обробки даних засвідчили ефективність розробленої методики організації фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання.

Зіставлення динамічних тенденцій формування фахової підготовленості магістрантів із використанням змішаної форми навчання під час констатувального та формувального етапів експериментів представлено на *рис 2.*

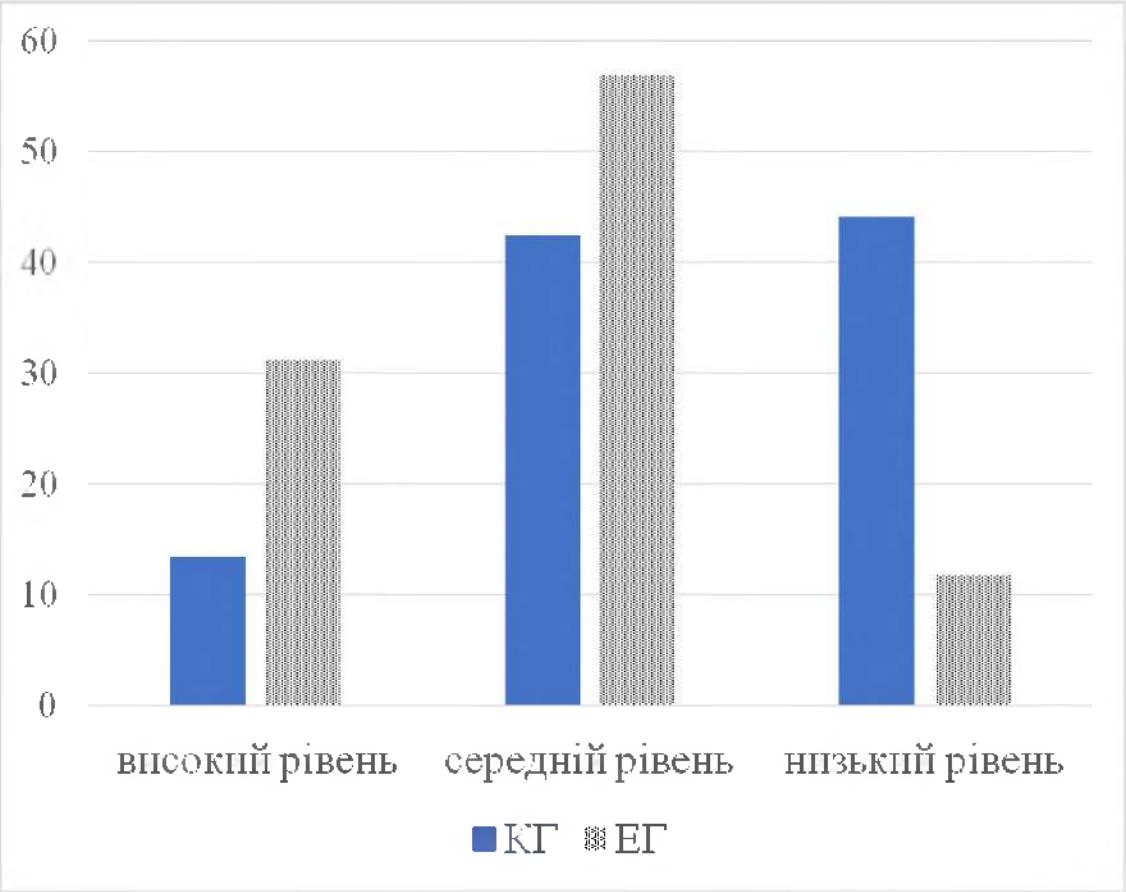

Рис. 2 Динаміка тенденцій формування фахової підготовленості магістрантів із використанням змішаної форми навчання під час констатувального та формувального та етапів експериментів.

Таким чином, отримані позитивні зрушення були досягнуті завдяки доцільному використанню обґрунтованих педагогічних умов і методів навчання за певними напрямами, блоками та етапами формування фахової підготовленості магістрантів. Проведена дослідно-експериментальна робота, її результати із застосуванням математично-статистичних методів обробки даних засвідчили ефективність розробленої методики організації фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні здійснено теоретичне узагальнення проблеми організації фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання та представлено її нове вирішення, що знайшло відображення в розробленні, обґрунтовані й експериментальній перевірці методики організації цієї підготовки магістрантів з використанням змішаної форми навчання.

У відповідності до мети наукового дослідження, поставлених і вирішених завдань зроблено такі узагальнюючі *висновки:*

1. Аналіз наукової літератури за проблемою дослідження дав змогу з'ясувати, що необхідність підвищення якості фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва зумовлена постійно зростаючими вимогами суспільства до підготовки фахівців музично-педагогічного профілю. Актуальним в цьому аспекті є ефективне використання змішаної форми навчання як сучасної інноваційної технології для організації навчально-пізнавальної, виконавської, науково-дослідницької та творчої діяльності студентів магістратури факультетів мистецтв університетів. Вказана підготовка розглянута як динамічна система взаємодії традиційних і цифрових освітніх технологій, спрямованих на формування професійних компетентностей та забезпечення творчого розвитку майбутніх фахівців. Методологічну основу дисертаційного дослідження становлять положення філософії освіти про цілісність і гуманістичний характер професійної підготовки особистості, теорія пізнання (праці В. Андрущенка, О. Гавришкевича, С. Горбенка, А. Ільченко, І. Зязюна, В. Кременя, В. Лугового, В. Огнев'юка, В. Пазенока та ін.). У психолого-педагогічному аспекті робота спирається на концепції професійного становлення майбутнього педагога-музиканта, теорії художньої освіти та розвитку творчої індивідуальності (роботи В. Орлова, О. Отич, Ю. Стражник, А. Козир, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької, О. Шевнюк, О. Щолокової та ін.).

Методологія нашого дослідження спрямована на виявлення взаємозв'язку між полі-художністю освітнього процесу, інтеграцією традиційних і цифрових форм навчання і формуванням професійних компетентностей магістрантів музичного мистецтва. Визначення методологічної основи розкриття сутності фахової підготовки магістрантів дало можливість створити авторську конкретизацію змісту концепту: «фахова підготовка магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання» як інноваційної

комплексної організації навчально-пізнавальної, науково-дослідницької, педагогіко-методичної, виконавської та творчої діяльності магістрантів, яка поєднує значний арсенал стратегій і рівнів організації навчальної колаборації у студентоцентричному освітньому середовищі, що інтегрує очне, дистанційне та самостійне навчання магістрантів на основі використання цифрових технологій, творчо-комунікативниої взаємодії та індивідуалізації освітнього процесу майбутніх фахівців музичного мистецтва.

2. Розкриття можливостей реалізації визначених факторів підготовки магістрантів музичного мистецтва щодо продуктивної професійної діяльності в умовах змішаної форми навчання довели, що педагогічний вплив відбувається тільки на суб'єктивні фактори успішної діяльності. Тільки тоді, коли суб'єктивні фактори зможуть відповідати об'єктивним (реальному соціально-економічному розвитку країни; родинно-побутовим обставинам; умовам набуття знань, умінь, навичок та практичного досвіду; суспільною потребою у фахівцях цього профілю), тільки тоді (вже об'єктивно-суб'єктивні) фактори зможуть забезпечити особистісну відповідальність магістранта, його рівень опанування фахової досконалості, потребу в досягненні неординарних результатів, різноманітні прояви творчості, самореалізацію у досягненні акмеологічного рівня розвитку власної особистості. Визначені й обґрунтовані нами фактори підготовки студентів магістратури до продуктивної професійної діяльності є системо-утворювальними компонентами фахової підготовки магістрантів, що становлять методологічне підґрунтя для подальшого моделювання освітнього процесу.

3. Зміст і специфіка змішаної форми навчання у фаховій підготовці магістрантів характеризується поєднанням очної, дистанційної та самостійної діяльності здобувачів другого рівня вищої освіти у єдиному цифрово-освітньому середовищі в контексті формування у майбутніх фахівців необхідних професійних компетентностей. Змішана форма навчання дає можливість всебічно врахувати індивідуальні здібності кожного магістранта і максимально реалізувати та розвинути його творчий потенціал шляхом підвищення рівня сформованості мотиваційної сфери, індивідуального графіку роботи, а також спрямувати майбутнього фахівця на опанування навичок самостійної роботи.

Дослідження зарубіжного досвіду використання змішаної форми навчання у фаховій підготовці студентів ЗВО (США, Велика Британія, Канада, Польща, Фінляндія тощо) дало змогу виявити ефективні моделі інтеграції традиційних і дистанційних форматів навчання та окреслити можливості їхньої адаптації у вітчизняному освітньому просторі. Дослідження зарубіжного досвіду дало змогу визначити провідні тенденції впровадження змішаного навчання у мистецькій освіті, зокрема: використання цифрових платформ, онлайн-майстер-класів, віртуальних інструментів і міждисциплінарних проектів, що можуть бути адаптовані у підготовці магістрантів музичного мистецтва в Україні.

4. У дослідженні визначено й обґрунтовано *трансфесійно-комплексний підхід як теоретико-методологічну основу фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва* та здійснено процесуально-функціональний аналіз вказаної підготовки з визначенням її принципових положень. На основі вивчення

дефініцій понять «трансфесійність» і «комплексність», цифрового контексту навчання у змішаному форматі, індивідуалізації процесу підготовки, її гнучкості, аксіологічної спрямованості, мобільності пристосування майбутніх фахівців до запитів професійної діяльності доведено, що цей підхід забезпечує цілісне розуміння сутності фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання та зумовлений взаємоузгодженим застосуванням стабільних і змінних умов освітнього процесу, що враховує технологія змішаного навчання.

З'ясування умов актуалізації виховного і розвивального впливів мистецької діяльності дало можливість зробити процесуально-функціональний аналіз фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва, визначити основні функції фахової підготовки студентів магістратури, а саме: *мотиваційно-виховна, інформаційно-пізнавальна, діагностично-прогностична, корпоративно-взаємодійна, творчо-продуктивна функції.* У процесі фахової підготовки магістрантів кожна із функцій навчання окремо не може забезпечити бажаний результат. За таких умов необхідним є поєднання усіх функцій у системі готових продуктів – навчальних курсів, що на сьогодні пропонуються зарубіжними й вітчизняними електронними платформами, поєднання з якими стає необхідною умовою застосування змішаної форми навчання.

У дослідженні визначено основні принципові положення фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в ЗВО музично-педагогічного профілю в умовах змішаного навчання. Застосування цієї форми навчання в освітньому процесі ЗВО передбачає опору на такі принципові засади, як: *суб'єкт-суб'єктна взаємодія; свобода вибору; самоорганізація; інформаційні (комп'ютерні) технології навчання.* Ці принципові положення враховують особливості процесу фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання, спираються на поєднання гуманістичних і технологічних засад освіти, забезпечують цілісність, гнучкість й ефективність освітнього процесу.

5. У дисертації розроблено компонентну структуру фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання. Вона містить такі компоненти, як: *організаційно-комунікативний, пізнавально-пошуковий, науково-компетентнісний, інтерпретаційно-оцінний і творчо-діяльнісний.*

Розроблена компонентна структура слугує теоретико-методологічною моделлю для аналізу, прогнозування й удосконалення процесу фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва. Вона відображає сучасні тенденції цифровізації та гуманізації мистецької освіти, а також відповідає вимогам трансфесійно-комплексного підходу.

У роботі визначено методичні орієнтири критеріїв сформованості фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання, а саме: *міра спрямованості магістрантів на міжособистісне професійне спілкування; ступінь здатності магістрантів до навчально-пошукової діяльності; міра здатності здобувачів освіти до критичного оцінювання результатів інтерпретаційної діяльності; ступінь розвитку науково-*

дослідницького потенціалу магістранта; міра сформованості творчого підходу до виконання мистецько-художніх завдань фахової підготовки.

Критеріальна визначеність є важливим складником наукової новизни та методологічної цілісності дисертації, забезпечує об'єктивність подальших діагностичних процедур і дає змогу здійснювати системне вимірювання та аналіз результатів педагогічного впливу.

6. Педагогічними умовами, що сприяють ефективній організації фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання визначено такі, як: *інформатизація освітнього процесу в ЗВО музично-педагогічного профілю; забезпечення спроможності суб'єктів навчання використовувати інформаційно-комунікаційні технології і комплексну інформатизацію освітнього процесу в повному обсязі; побудова атмосфери довіри та поваги магістрантів до професійного досвіду своїх викладачів у процесі його запозичення; створення ситуації успіху на заняттях у магістратурі; організація розширеного середовища самостійної роботи магістрантів.* У дослідженні розроблено *організаційно-методичну модель* фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання, яка містить: мету, напрями, функції, принципи, структуру, наукові підходи, педагогічні умови, блоки й етапи підготовки, методи формування фахової підготовленості магістрантів, а також результат – удосконалення фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання на основі сформованих компетентностей зазначеної підготовленості здобувачів освіти.

7. У роботі діагностовано стан фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання та експериментально перевірено ефективність розробленої авторської поетапної методики вказаної підготовки на засадах змішаного навчання й окреслено перспективні напрями її подальшого вдосконалення. Зміст і результати констатувального етапу експерименту дали можливість охарактеризувати рівні сформованості фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва в сучасних умовах, які засвідчили, що більшість студентів магістратури мають середній і низький рівні зазначеної підготовленості. Формувальний експеримент був проведений за трьома етапами, відповідно до напрямів підготовки, блоків формування фахової підготовленості, визначених автором, із застосуванням обґрунтованих педагогічних умов й визначених методів навчання для кожного з етапів формувального експерименту. Аналіз результатів формувального етапу експериментального дослідження засвідчив ефективність розробленої методики фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання, про що свідчать дані, отримані в процесі кількісної та якісної обробки його результатів.

Упроваджена організаційно-методична модель фахової підготовки магістрантів із застосуванням змішаної форми навчання, яка ґрунтується на принципах суб'єкт-суб'єктної взаємодії, самореалізації, свободи вибору, інформаційних (комп'ютерних) технологій навчання, спирається на розроблені педагогічні умови, інтегрує інтерактивні, теоретичні, проективні, образно-

демонстраційні, інноваційні, інформаційно-комунікаційні й інші методи мистецького навчання під час рефлексивно-усвідомленого, знаннєво-експертного та творчо-результативного етапів формування досліджуваного феномена, а також, розроблене у відповідності до цієї моделі інтегроване педагогічне забезпечення є цілком релевантним, оскільки, не призводячи до перевантаження магістрантів у часовому вимірі, забезпечує підвищення результативності освітнього процесу; сприяє формуванню у студентів магістратури компетентностей, що, з одного боку, уможливлює підвищення рівня фахової майстерності на основі оволодіння знаннями й практичними уміннями у галузі фахової комунікації, мистецької педагогіки, інтерпретаційної та науково-дослідної діяльності, музичного виконавства, а з іншого – забезпечує особистісне інтелектуальної-творче та музично-виконавське зростання майбутніх фахівців. Ефективність розробленої методики зумовлена також її адаптивністю і можливістю екстраполяції.

Проведене дослідження засвідчує необхідність подальшого розроблення означеної проблеми в напрямах: визначення ефективних шляхів забезпечення якості фахової підготовленості майбутніх магістрів музичного мистецтва з метою підвищення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці; оптимізації системи контролю при застосуванні форми змішаного навчання в освітньому процесі факультетів мистецтв університетів; розробки різних методик фахового навчання студентів магістратури в умовах змішаного навчання. Об'єднуючим освітньо-базовим фактором для подальшого практичного забезпечення перспектив удосконалення фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва згідно з наявністю усіх трьох (інтерпретаційно-виконавського, науково-дослідницького та педагогіко-методичного) напрямів слугує актуалізація та повноцінна реалізація змішаної форми навчання, яка синтезує формальний, неформальний та інформальний навчальні освітні процеси, інтегруючи класичний та інноваційний педагогічний інструментарій, а також інформаційно-комунікаційні технології.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Improvement of Pedagogical Skills of Teachers of the Institution of Higher Education / Tyurina Valentyna; Hadak Iryna; Naids Ruslana; **Hlazunova Iryna**, Olkhovska Anghela. *Journal of Curriculum and Teaching*. 2022. Vol. 11. № 9. P. 49-58. https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe049 **(Індексується Scopus).**
2. Development of higher education institutions and online communication with students in modern conditions / Ilinitska Natalia, Shcherbakov Yaroslav, Chastnyk Oleksandr, Shchokin Rostyslav, **Hlazunova Iryna.** *Journal of curriculum and teaching*. 2023. Vol. 12. № 2. special issue. P. 65-73 https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe049 **(Індексується Scopus).**
3. The role of art and humanities in shaping cultural approachю / Sosnytskyia Yurii, Piddubnab Oksana, Snigovskac Oksana, Donetsd Ivan, **Hlazunova Iryna**. *Journal Multidisciplinary Reviews*. Published Online: June 12, 2024. P. 1-7. https://doi.org/10.31893/multirev.2024spe049 https://malque.pub/ojs/index.php/mr/article/view/3847 **(Індексується Scopus)**.

4. Methodological Aspects ofTraining Teachers of Artistic Disciplines in the Context of European Integration Processes /Tkach, M., Fedoryshyn, V., **Hlazunova, I.**, Mymryk, M., & Maltseva, N. *Journal of Arts Research and Education*. Vol. 25. June 2025. P. 171-187 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58065303600 **(Індексується Scopus).**
5. Traditional pedagogical approaches in the context of higher education digitalization. **Hlazunova I.,** Ostapenko E., Kovalenko A., Mizuk V., Zarutska O., Zadorina O. *AD ALTA: journal of interdisciplinary research* 12.2022. Issue 2. Special XXVIII (Jule. 2022). P. 44-48. https://www.webofscience.com/wos/author/record/HHC-0649-2022 **(Індексується Web of Science).**
6. Model of art entrepreneurship & education in creative economy / **Hlazunova Iryna**, Ivanenko Olena, Kolenko Anfisa, Holinska Tetiana, Honchar Liudmyla, Hutsan Lesia. *Journal of Entrepreneurship* Education. 2021. № 23(1). P. 55-76. URL: https://www.abacademies.org/journals/journal-ofentrepreneurship- education-current-issue.html. **(Index Copernicus).**
7. Глазунова І. К. Формування творчо-виконавського компонента інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в умовах модульно-рейтингового навчання. Мистецька освіта у вимірах сучасності: проблеми теорії та практики. Наукова школа Ольги Пилипівни Щолокової : колективна монографія / під заг. ред. Полатайко О. М. «Адверта», 2014. С. 111-121.
8. Глазунова І. К. Методи навчання в інструментальному класі майбутніх учителів музики в умовах модульно-рейтингової організації підготовки. *Вісник житомирського державного університету імені Івана Франка* Вип. 6 (78). Житомир : Вид.-во ЖДУ ім. І. Франка. 2014 С. 88-91.
9. Глазунова І. К. Критерії ефективності інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в умовах модульно-рейтингової організації процесу навчання. *Науковий вісник Чернівецького національного університету. Педагогіка та психологія*. 2014. Вип. 718. С. 38-45.
10. Глазунова І. К. Модульно-рейтингова система навчання як перспективний шлях удосконалення фахової підготовки майбутніх учителів музики. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2014. Вип. 16 (21). Ч. 2. С. 92-96.
11. Глазунова І. К. Формування умінь самостійної художньої інтерпретації музичних творів у майбутніх учителів музики в процесі інструментально-виконавської підготовки в умовах модульно-рейтингового навчання. *Збірник наукових праць Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського*. 2015. Вип. 41. С. 249-253.
12. Глазунова І. К. Формування мотивації до навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів у процесі інструментально-виконавської підготовки в умовах модульно-рейтингового навчання. *Педагогіка вищої та середньої школи:* зб наук. праць ДВНЗ «Криворізький національний університет». 2015. Вип. 44. С. 18-25.

13. Глазунова І. К., У Сінмей. Методи навчання магістрантів музично-педагогічного профілю в інструментальному класі. Topical issues of contemporary science: Collection of scientific articles. C. E. L.M., Valencia, Venezuela, 2017. P. 182-185.
14. Methodological foundations of soft skills of musical art teachers in pedagogical institutions of higher education/ Mozgalova N., Baranovska I., **Hlazunova I.,** Mikhalishen A., Kazmirchuk V. *Linguistics and Culture Review*. 2021. № 5(S2). P. 317-327. DOI : https://doi.org/10.37028/lingcure.v5nS2.1355
15. Глазунова І. К., Чень Веньфен. Педагогічні умови формування фортепіанної надійності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів на засадах евристичного підходу. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* Вип. 195. Кропивницький : ЦДПУ імені В. Винниченка. 2021.С. 66-72.
16. Глазунова І. К., Ван Цзялє. Педагогічно-інтерпретаційна ерудованість майбутніх учителів музичного мистецтва: сутність та значення. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* Вип. 197. Кропивницький : ЦДПУ імені В. Винниченка. 2021.С. 72-76.
17. Глазунова І. К., Цюй Ге. Мотивація до навчально-виконавської діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва: зміст і структура. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* Вип. 199. Кропивницький : ЦДПУ імені В. Винниченка. 2021.С. 81-89.
18. Глазунова І. К. Дистанційний та змішаний формат навчання в мистецькій освіті – виклик сьогодення. *Наукові інновації та передові технології. Серія: Педагогіка*. 2022. Вип. 7 (9) Київ : Наукові перспективи. С. 38-45.
19. Глазунова І. К. Проблеми фахової підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва в сучасних умовах. *Науковий Часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти*. Вип. 28. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2022. С. 15-22.
20. Глазунова І. К. Етнокультурний контекст мистецької освіти сьогодення. Трансдисциплінарний вимір мистецької освіти : монографія / під заг. редакцією проф. Козир А. В. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова. 2023. С. 239-269.
21 Глазунова І. К. Apprendimento Misto ed Esperienze Straniere del Suo Utilizzo Nella Pratica Pedagogica. Problemi attuali di pedagogia musicale generale : Monografia a cura del Prof. Volodymyr Cherkasov = Бо Басен. Laplambert Academic Publishing, 2023. P. 119-130. URL : https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/42716
22 Глазунова І. К. Apprentissage Mixte et Expérience Étrangère de son Utilisation Dans la Pratique Pédagogique Questions actuelles de la pédagogie musicale générale : Monographie = Les deux parties sont d'accord sur le fait qu'il s'agit là d'une question d'intérêt général: Laplambert Academic Publishing, = Бо Басен. Laplambert Academic Publishing, 2023. С. 126-138. URL : https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/42717138https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/42717
23. Глазунова І. К. Blended Learning and Foreign Experience of Its Use in Pedagogical Practice Current issues of general music pedagogy: Monograph =

Актуальні питання загальної музичної педагогіки: монографія / edited by Prof. Volodymyr Cherkasov. Laplambert Academic Publishing, 2023. Laplambert Academic Publishing, 2023. С. 127-139 https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/41551

24. Глазунова І. К. Blended Learning und Ausländische Erfahrungen Mit Dessen Einsatz in Der Pädagogischen Praxis. Aktuelle Fragen der allgemeinen Musikpädagogik: Monographie herausgegeben von Prof. Volodymyr Cherkasov Laplambert Academic Publishing, 2023. = Бо Басен. Laplambert Academic Publishing, 2023. P. 132-144. https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/42718
25. Глазунова І. К. Трансфесійно-комплексний підхід до фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва. *Науковий Часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія14. Теорія і методика мистецької освіти*. 2024. Київ : УДУ імені Михайла Драгоманова. Вип. 31. С. 70-77.
26. Tkach M, Fedoryshyn V., **Hlazunova I.,** Mykhailo M. Methods of teaching professional disciplines in institutions of higher art education: interdisciplinary aspect. Методика викладання фахових дисциплін у закладах вищої мистецької освіти: міждисциплінарний аспек . *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Фізика».* 2025. Вип. 56. С. 1088-1096. https://doi.org/10.54919/physics/56.2024.108rh8
27. Глазунова І. К. Основні підходи до процесу підготовки магістрантів музичного мистецтва в сучасних умовах. *Збірник наукових праць «Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки». Ніжинський державний університет імені М.Гоголя*. 2025. Вип. 2. С. 61-69 DOI : 10.31654/2663-4902-2025-PP-2-61-69 http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/4333
28. Глазунова І. К., Зайцева А. В. Формування фахових компетентностей здобувачів третього рівня вищої освіти у процесі міждисциплінарного навчання *Збірник наукових праць УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія: Педагогічні науки.* 2025. Вип. 161. С. 45-53. http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/48471
29. Глазунова І. К. Формування художньо-естетичного досвіду магістрантів музичного мистецтва в процесі виконавської підготовки. *Педагогічна академія*. 2025. Вип. 21. Електронний ідентифікатор 1248.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

30. Глазунова І. К. До питання інтерпретації творів Ф. Шопена в роботі майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Науковий вісник. Серія:Педагогічні науки.* Вип. 1 (68). Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. С. 47-51.
31. Глазунова І. К. Шляхи реформування сучасної системи навчання у педагогічних університетах України : тези міжнародної конференції. Materials of International scientific and practical conference. Bratislava; Marrch. 2016. P. 63-64.
32. Глазунова І. К. Інструментально-виконавська підготовка магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаних форм навчання. *Мистецька*

освіта в он-лайн просторі : тези Міжнарод. конф. 6 трав. 2022 р. Київ. С. 37-41.

33. Глазунова І. К. Ціннісні орієнтири інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в сучасних умовах. *Модернізація наскрізної виконавської підготовки учнівської молоді в сучасній мистецькій освіті* : тези Міжнарод. наук.-практ. конф. 8 лют. 2021 р. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, С. 22-25.
34. Глазунова І. К. Взаємодія різних видів мистецтв як важливий фактор підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва : тези *Між народ. наук.-практ. конф. пам'яті академіка А. Авдієвського.* Київ : УДУ імені Михайла Драгоманова. 2023. С. 57-61.
35. Глазунова І. К. Персоналізовано-проективний підхід до фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва : тези *Міжнарод. наук.-практ. конф. пам'яті академіка А. Авдієвського.* Київ : УДУ імені Михайла Драгоманова. 2024. С. 38-44.
36. Глазунова І. К. Рефлексивно-усвідомлений етап формування фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання. *Мистецька освіта України в епоху глобальних змін: гуманістичні горизонти* : тези міжнарод. IX мистецько-педагогічних читань пам'яті професора О. Я. Ростовського. Ніжин : Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. 2025. С. 45-51.
37. Глазунова І. К. Перспективні напрями фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаної форми навчання. *Шляхи удосконалення мистецької освіти* : тези між народ. конф. Кам'янець-Подільський університет. Кам'янець-Подільський, 2025.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

38. Глазунова І. К. Організація інструментально-виконавської підготовки майбутніх учителів музики в умовах модульно-рейтингового навчання: методичні рекомендації для студентів та викладачів інститутів мистецтв педагогічних університетів. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова.2015. 67 с.
39. Глазунова І. К., Соколова О. В., Бордюк О. В., Чугай О. В. Хрестоматія навчально-педагогічного репертуару з дисципліни «Гра на музичному інструменті» (фортепіано). Київ : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2014. 161 с.
40. Глазунова І. К., Соколова О. В., Бордюк О. В. Традиції та сучасність : фортепіанні твори українських композиторів XXI століття : навч. посібн. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2020. 121 с.
41. Глазунова І. К. Теорія і практика музичної освіти. Програма навчальної дисципліни (за вибором аспіранта) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (доктор філософії), освітньої програми ОНП з музичного мистецтва, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво). Протокол № 2 засідання Вченої ради факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського від 23.10.2024 р.

АНОТАЦІЇ

Глазунова І. К. Теорія та практика фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання. Український державний університет імені Михайла Драгоманова. Київ, 2026.

У дисертації досліджується проблема фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва в умовах змішаного навчання. Проаналізовано стан дослідження вказаної проблеми в науковій літературі, теорії та практиці вищої музично-педагогічної освіти; визначено основні фактори ефективної підготовки магістрантів музичного мистецтва до продуктивної професійної діяльності; висвітлено специфіку та зміст змішаної форми навчання в процесі фахової підготовки магістрантів та досліджено прогресивний зарубіжний досвід використання даної форми навчання у фаховій підготовці студентів ЗВО.

Конкретизовано зміст концепту «фахова підготовка магістрантів музичного мистецтва з використанням змішаної форми навчання» та визначено методологічні основи розкриття сутності фахової підготовки студентів магістратури; визначено і обґрунтовано авторський трансфесійно-комплексний підхід як теоретико-методологічну основу фахової підготовки магістрантів і здійснено процесуально-функціональний аналіз зазначеної підготовки в умовах змішаного навчання з визначенням її принципових положень.

Розроблено структуру фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва та визначено методичні орієнтири критеріїв її сформованості в умовах змішаного навчання; обґрунтовано педагогічні умови підвищення ефективності процесу вказаної підготовки та розроблено її організаційно-методичну модель; експериментально перевірено ефективність розробленої авторської поетапної методики фахової підготовки магістрантів музичного мистецтва на засадах змішаного навчання та окреслено перспективні напрями її подальшого вдосконалення. Результативність запропонованої методики виявилась у позитивній динаміці рівнів сформованості фахової підготовленості магістрантів музичного мистецтва експериментальних груп порівняно з контрольними.

Ключові слова: фахова підготовка, магістранти музичного мистецтва, змішана форма навчання, трансфесійно-комплексний підхід, інформаційно-комунікаційні технології, методика фахової підготовки.

Hlazunova I. K. Theory and practice of professional training of master's degree students in musical art using a blended learning format – Manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Pedagogical Sciences in specialty 13.00.02 – Theory and Methodology of Music Education. Dragomanov Ukrainian State University. Kyiv, 2026.

The dissertation examines the problem of professional training of master's degree students in musical art a blended learning environment. The state of research on this problem in the scientific literature is analyzed, the theory and practice of higher music and pedagogical education; the main factors of effective training have been

identified master's degree students in music to productive professional activities; highlights the specifics and content of blended learning in the process of professional training of future masters of musical art and progressive foreign experience in using this form of education was investigated in the professional training of master's degree students in musical art.

The content of the concept of «professional training of master's degree students in musical art» is specified arts using blended learning» and defined methodological foundations of revealing the essence of professional training master's students; the author's transfaith-complex approach is defined and substantiated as a methodological basis for professional training of master's students and a procedural and functional analysis of this training was carried out in the context of blended learning with the definition of its fundamental provisions.

A structure for professional training of master's degree students in musical art has been developed and methodological guidelines for the criteria for its formation have been determined in a blended learning environment; pedagogical conditions for the increasing the efficiency of the specified training process are substantiated of this training and an organizational and methodological model of the specified; the effectiveness of the developed author's method was experimentally tested step-by-step methodology for professional training of master's degree students in musical art on the basis of blended learning and outlines promising directions for its further improvement. The effectiveness of the proposed methodology was demonstrated in positive dynamics of the levels of professional preparedness of master's degree students in musical art of the experimental groups compared to the control groups.

Keywords: professional training, master's degree students in musical art, blended learning, transfaith-complex approach, information and communication technologies, professional training methodology.